

alatt történt, hogy az aradi tőzsdének és a második müegyetemnek Aradon leendő fölállítására érdekében Arad küldöttséget vezetve, oly meggyőző érvekkel és igazsággal hangoztatta Arad jogait, hogy azok elismerése a két nagy kérdés egyikében se maradhat el. Ezek csak a nagyobb mozzanatok, amelyek mellé Tisza István gróf október 6-án tartott beszédét említjük föl; jelét annak, hogy a nemzet nagy ünnepén, amelyen az ország érzései Aradon nyilatkoztak meg, mint Arad országgyűlési képviselője kívánt cselekedni.

Többet lehetne még mondani, de e nélkül is ragyogó tényként áll: a mikor Arad városa Tisza István grófot képviselőjéül megnyerte, nemcsak Magyarország jelenének legkiválóbb nevével kapcsolhatta össze a maga nevét, de ügyeinek, a múltban sokszor háttérbe jutott igazságainak barátot, támogatót szerzett, a ki e város-hoz való őszinte ragaszkodásában valamennyiünk polgártársának érzi magát.

Tisza István gróf e hónap 28-án Aradra jön. Utjának célja: egy kézszorítás. A baráti érzés megnyilatkozása ez választóival szemben, a kik iránta való rajongásukban, szeretetükben a választás óta csak erősödtek, — Arad minden polgárával szemben, a kiknek érdekeit, javát ő egyforma gondnal képviseli és támogatja.

A város polgársága ünnepies fogadtatásra készül. Legyen ez a fogadtatás is olyan, a minőnek az alkalom készül: egyszerű, de őszinteségtől és szeretettől áthatott. Ne tegye azt pompa, zaj feltűnővé, de szóljon belőle Arad egész polgárságának ragaszkodása és hálája. S hogy ilyen legyen az ünnep, remélhető, hogy nem csinálnak pártkérdést belőle, s nem fog a függetlenségi párt ebből a szempontból az ünnep-től elzárkózni. Az ünnep, a fogadtatás bensősége ezzel se szenvedne; de

az a függetlenségi párt ezzel a polgári érzést bánatná meg. A ki rövid idő alatt, önmagának minden érdeke nélkül, annyit tett Aradért, s aki oly fényesen bebizonyította, hogy programjának ezt a fejezetét ép oly szilárdsággal és következetességgel tartja, mint elveit és meggyőződését, az méltó arra, hogy Arad minden fia lüszke legyen rá, s hogy e büszkeséget a szeretet jeleivel kifejezésre juttassa.

A bankvita.

— A képviselőház ülése. —

Távirati tudósítás.

Budapest, január 19

Ritka kivétel gyanánt ma már az ülés elején határozatképes a Ház. Ezt azonban nem a bankjavaslat iránti érdeklődésnek köszönheti Berzeviczy Albert elnök, hanem mert ma afféretet készült elintézni a törvényhozás. A személyes, muló jelentőségű semmiségek jobban izgatják ezt a parlamentet, mint a készfizesítés kérdése. A Ház pénztára készfizesítő, minden esetben akár aranyban is hajlandó pénzre váltani egy-egy képviselő értékét, a többivel törődni nem okvetlen szükséges.

Amilyen izzó és forró volt a hangulat a Hieronymi-Zboray affér tárgyalása idején, amelyen lapunk más helyén írunk meg, olyan unalmas érdektelenség ülte meg a Házat a bankvita alkalmából, melyről a következőket jelenti tudósítónk:

Berzeviczy Albert házelnök 10 óra után nyitja meg az ülést. A jegyzőkönyvet hitelesítik.

Elnök javasolja, hogy Jaross Vilmos megbízó levele az V. osztályba soroztassék, egyben jelenti, hogy Széchenyi Emil gróf megbízó levele ellen kérvényt nem adtak be, őt végleg igazolja. A kuriától érkezett értesítés szerint Jaross Vilmos és Forj János mandátumai továbbra is a megtámadott mandátumok között maradnak.

Suiyovszky Gusztáv ezután a III. bíráló bizottság jelentését terjeszti be. Napirend szerint folytatták a

(bankvitát.)

Első szónok Kovács Gyula (kisgazdapárti), aki függetlenségi érzelmű, de a pártkereteken

kivül áll, úgy látja, hogy itt hiába beszél az ember. A különböző pártkeretek olyan merevek, hogy itt nem lehet egymást meggyőzni s ezért azt ajánlaná, hogy a pártok egymást látogassák meg klubjaikban és úgy tárgyalják a közügyeket. A bankügyre áttérve konstatálja, hogy a közös bank még a legkevésbé rossz közözügyes intézmény. Elismeri, hogy az osztrák-magyar bank vezetése elsőrendű, ha nem magyar szempontból nézzük. A javaslat 5. §-át politikai csodabogárnak tartja. Alkotmányjogi bűn ez a szakasz s akkor sem fogadná el, ha ettől függne a készfizesítés megkezdése. (Helyeslés.) A közös bank ma készfizesítő, miért nem ne lehetne ezt törvényben is kimondani. Az osztrákok súlyos visszaélést követnek el ennek megakadályozásával ellenünk. Foglalkozik Madarassy-Beck báró beszédével és ezzel szemben azt vitatja, hogy a mezőgazdasági hitelt a közös bank nem elégíti ki. Hegedüs Lorántól azt várta, hogy meg fogja őt győzni a közös bank szükségességéről. De kijelenti, hogy ez Hegedüsnek nem sikerült. (Élénk tetszés.) Zálogleveleinket mindig el lehet helyezni, mert az jó üzlet, amelyhez semmi köze a politikának. (Ugy van!) A Benedikt-formulát sokkal jobbnak tartja, mint az 5. §-t. (Tetszés.)

Hegedüs Loránt beszédjének hetedik pontjánál Berzeviczy Albert elnök ur 5 nagyméltóságához, mint az Akadémia elnökéhez fordulok.

Elnök (csönget): Kérem a képviselő urat ne nagyméltoságozza az elnököt, mert ez a parlamenti gyakorlattal ellenkezik.

Kovács Gyula: Tovább beszél Hegedüsről, majd ezt mondja: Elérkeztem Hegedüs Lóránd képviselő ur beszédének kilencedik hónapjához...

(Zajos derűtség támad e szavakra. A Ház percekig zeng a kacagástól, a karzaton a nők közül néhányan eltakarják az arcukat.)

— Pikáns! Pikáns! — kiáltják a baloldalon.

Kovács Gyula: Boesánatot kérek, a nyelvbötlésért, a melylyel a csecsemőkérdésbe, helyesebben a csecsemő megszületésének a kérdésébe kontárkodtam...

Farkas Pál: Halvaszületett csecsemő!

Kovács Gyula most már rendszertelenül beszél Hegedüs Lórándról, mint bankigazgatóról és Kossuth Ferencről.

A munkapártra beszívárognak a folyosón tartózkodó képviselők, a néppárt tagjai, köztük Zboray, egy csoportban jelennek meg. A hangulat izgatottá válik.

— Ne beszéljen össze-vissza! — kiáltja Mikosevics Kanut.

Zaj, amely egyre erősödik, Kovács Gyula pedig a legteljesebb nyugalommal szól:

teni a galád impostor... Magamban még mulatok is rajta, hogy vergődik, hogy kerülgeti a virágot, hogy repdesi körül, csalogatva, csillogtatva tarka szárnyait... Eddig mulatságos. De mikor dongani kezd és örökösen (akár csak Montekukoli) azt a három szót dongja: Pénz! Pénz! Pénz! — utálatos! Mikor az én szívem csak ezt a három szót veri, dobogja: Szerellem! Szerellem! Szerellem!

De nem erről akartam írni, hanem a készülő merényletről, melyhez fogható „gyalázatos gazság” — Póni szerint — legfőbb kapitány ur Mayer állandó, elkeseredett üldözése hasonlítható, a mit reglamiaellenes kravátlia és emeletes sapkája miatt kell elszenvadni szegény fiúcskáknak.

Arról van szó, hogy a legközelebbi operett-előadáson, mikor együtt játszunk Bájkövyvel, az ő pártja megveszi az egész színházat és örülten tüntet mellette, engem meg szépen — kifütyülnek. Hallatlan!

A fiúk úgy tudták meg a készülő merényletet, hogy Bájkövy vőlegénye, a baritonista, a kivel mióta komoly udvarló akadtak, fölbonította az eljegyzését, boszúból kifecsegte.

Szegény gyerekek, egészen oda vannak és folyton sóhajtoznak:

— Mit fog mondani a főhadnagy ur?!

Mert, fájdalom, Gyurka nincs itthon. Hat nap óta valami rettenetes terepfölvétel jár. Mert természetesen éppen őt kellett kiküldeni. Legalább tíz olyan tiszt van a városban, a ki tőlem egész életét terepfölvétellel tölthetné, bez-

zeg ezek itthon kevélykednek minden este a huszár-páholyban. Hajlandó vagyok ezt is Bájkövy ármánykodásának tulajdonítani. Beszélnek, hogy nagyban kacérokodik az ezredessel. Multkor is a kupléját egyenesen az öregnek énekelte be a páholyba. Valósággal botrányos volt. Az ezredesné (roppant katonás, fess asszony) haza is cipelte az urát a második fölvonás után. A páholynyitogatónő mesélte a fodrászónak, hogy hazamenet rettenetesen pöröltek a folyosón.

De mindegy, azért a publikum tüntetői fog mellette. Mert a közönség mindenre kapható. Ezer feje, de egyetlen szive van. És arra fordul, a merre ügyes kezek irányítják. Most Bájkövy felé fordítja cézári arcultját. És engem, a kit eddig bálványozott, sárba tiporni készült.

És nincs mentség. Készen van a komplot. Összerásárolták a jegyeket a hátuk mögött. Gyuszi, meg a Póni csak nagynehezen kaptak két karzatjegyet a csizmadia házigazdájuktól: Marady Dániel uramtól. Aki azonban egy csöppet sem volt „maradi”, mert horribilis summát zsarolt a fiuktól. Pedig két emeletes háza van a Piac-téren.

És ma este lesz az előadás. Az én vaterlooi napom. Oh! Nagy Napoleon, eszményképem és bálványom, légy segítségemre, hogy miként te, én is magasztos önelgyőzéssel viselhessem súlyos bukásomat!

És Gyurka nincs itt, hogy támogatna, bátoritana reitentő helyzetemben. Pedig ezek a

számár kis fiúk táviratoztak neki. Majd kidobtam őket, mikor meghallottam. Hiszen talán főbelőnék, ha haza jönne és otthagyná a — terepfölvételt. A katona a posztját, ahová állították?!

Ösanyám: ajtai Ajtay Borbála. ki együtt védte dicső Zrinyi Ilonával Munkács várát, megfordulna sirjában, ha méltatlan ivadéka letántoritana egy vitéz katonát a kötelesség útjáról. Csakhogy nyugodt vagyok. Gyurka imád engem, de jobban a — becsületét. Akkor se jönne vissza, ha én magam táviratoznék. És helyesen tevé. Csak szegény mamát sajnálom. Valósággal tönkre teszi az izgalom. Eppenséggel nem „színházi mama” szegényke. Se dicsérni nem tudja a leányát, se szidalmazni a „riválisát”. Csak sirni tud és nagy, fekete, ragyogó szemével aggodalmasan kémlelni (azt hiszi a drágám, hogy nem látom), nem reped meg a szívem bánatában. Bezzeg a Bájkövy mamája igazi — „theater-mutter”. Egyebet se hall tőle az ember az öltözőben: „Az enyém primadonna lanyom” (Szvatopluk-ivadék különben, megérzik ez még a „primadonna lanyom” akcentusán is.) Ma este valósággal uszott a gyönyörben. Az orra a szokotnál is vörösebb volt, a haja a rendesnél is borzasabban lógott a szemébe. És mint a spēkelő-tű álltak ki belőle a nagy drótszőgek, melyeket a diszitóktól kér kölcsön a fizurájához. (Színészné mamája és soha sincs — hajtűje?) Ugy látszik, sok pezsgőt ittak a mai est sikerére.

Különbön már előadás előtt, a hogy a szín-

— Most pedig rátérek beszédem karmadik részére.

Végül határozati javaslatot nyújt be és nem fogadja el a javaslatot.

Kovács beszéde után állott fel Zboray Miklós szólásra, hogy súlyos sértéséért megkövesse a Házat.

Miután a Hieronymi-Zboray affér a legjobb megelégedésre elintéződött, folytatták az ülést.

Batthány Tivadar gróf szólal fel és főleg Madarassy-Beck Gyula báró beszédével polemizál. Az állami önállósággal mindenütt együtt jár a jegybank önállósága is. Az önálló bankra Bécsben vétóval feleltek. A mostani kormány sem kapta meg a készfizetést. A kormánynak azzal az eljárással szemben, amelyet Bécsben tanusítottak, sarkára kell állania, akkor eléri célját, Anglia az Egyesült Államok és Japán példájával bizonyítja, hogy az önálló bank előfeltétele a gazdasági fellendülésnek. Az önálló bank megvalósítható voltát elismerik a szakértők is. A közös bank nem kedvez a hitelt igénybevevőknek, csak a saját érdekeit szolgálja. A kamatláb magassága vagy alacsonyysága nem veszélyezteti az ország gazdasági életét. Ez az aggodalom nem támasztható az önálló bank ellen. A budapesti pénzintézetek vezetői e tekintetben a sirató asszonyok szerepét játsszák és a kamatláb emeléssel ijesztgetnek. Ettől nem kell félnünk.

Egynegyed négykor fejezi be beszédét és kijelenti, hogy a javaslatot nem fogadja el.

Megállapítják még a holnapi napirendet és ezzel az ü és fél négykor véget ér.

A katonai büntető reform. *Budapestről* jelentik: *Khuen-Héderváry* Károly gróf miniszterelnök és *Székelv* Ferenc igazságügyminiszter holnap délután Bécsbe utaznak. Szombaton délelőtt résztvesznek a véderőreformmal kapcsolatos kérdésekről folytatott tanácskozásokban. Ugyanezen célból *Hazai* Samu honvédelmi miniszter már elutazott Bécsbe. Az értekezleten osztrák részről *Bienert* báró miniszterelnök *Hochenburger* igazságügyminiszter és *Georgi* honvédelmi miniszter vesznek részt. Az értekezlet célja az új katonai büntető perrendtartás tervezetének végső megszerkesztése. A magyar miniszterek még szombaton visszatérnek Budapestre.

Szomorú népszámlálás Csanádmegyében

(Visszafejlődött községek. — Egyébb népszámlálási adatok)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19,

Csanádvármegye, az 1900. évi népszámlálás alkalmával fejlődés és szaporodás tekintetében első helyen állott. Az utóbbi tíz esztendőben azonban, mint a tegnapi befejezett népszámlálás adataiból kitűnik, az áldott földő vármegyébe alaposan megváltoztak a viszonyok. A megye székhelye Makó, de igen sok község alig mutat említésre méltó fejlődést. Vannak azonban olyan községek, ahol a lakosság lélekszáma csökkent, vagy egyáltalában nem emelkedett. Ama községekben pedig, ahol szaporodás történt az oly elenyésző csokély, hogy komolyan nem is vehető számításba.

Makói tudósítónk összeállítására szerint a népszámlálási adatok tükrében a következő képet nyújtja Csanádvármegye:

Makó városában a szaporodás 922 főre rug, a mi 2.73 százaléknak felel meg, a mennyiben az 1900. évben megejtett népszámlálás 33.722 lélekkel szemben mostani népszámlálás 34.644 lakost tüntet fel.

A központi járásban Földeák községben az utolsó népszámlálás szerint volt 4762, most van 5268 lélek; a szaporodás 506 lélek. Százalékban kifejezve, 10.6 százalék.

Apátfalván volt 5318, most van 5636, a szaporodás 318 lélek. Százalékban 5.9 százalék.

Ambrózfalván volt 1041, most van 1041, szaporodás tehát itt nincs. A lakosság lélekszáma stagnál.

Pitvaroson volt 2137, most van 2097. A lakosság lélekszáma fogyott 37-el.

Püspöktelelén volt 2027, most van 2492, a szaporodás 465 lélek. Százalékban 22.8 százalék.

Magyarcsanádról nem sikerült az adatokat megkapnunk.

A nagylaki járásban Nagylakon volt 13631, most van 13996 lélek. A szaporodás 365 lélek. Százalékban 2.7 százalék.

Sajténynak volt 4639 lakosa, most van 4976. A szaporodás 343. Százalékban 7.4 százalék.

Csanádpalotának volt 5943 lakosa, most van 6378. A szaporodás 435. Százalékban 7.3 százalék.

A battonyai járásban Battonyának volt 12864 lakosa, most van 12946. A szaporodás 82 lélek. Százalékban 0.63 százalék.

Tornyának volt 2515 lakosa, most van 2510. A lélekszám csökkent 5-el.

Dombegyházának volt 3999 lakosa, most van 4284. A szaporodás 285. Százalékban 7.12 százalék.

Kisiratoson volt 2373 lakos, most van 2202. A lélekszám csökkent 171-el.

Kevertmesen volt 3864 lakosa, most van 3624. A lélekszám csökkent 240 fővel.

A mezőkovácsházi járásban: Mezőkovácsházának volt 4376 lakosa, most van 4418. A szaporodás 42 lélek. Százalékban 0.96 százalék.

Kunagótán volt 5858 lélek, most van 5718. A lakosság csökkent 140 fővel.

Magyarbánhegyesnek volt 3686 lakosa, most van 3743. A szaporodás 57. Százalékban 1.55 százalék.

Nagybánhegyesen volt 4563, most van 5286 lélek, a szaporodás 723 fő. Százalékban 15.84 százalék.

Csanádapácán volt 3644 lélek, most van 3783, a szaporodás 139 lélek. Százalékban 3.82 százalék.

Dombiratoson volt 1270 lélek, most van 1214. A lakosság száma csökkent 56 fővel.

Vághegyháza volt 1410 lélek, most van 1542. A szaporodás 132 lélek. Százalékban 9.37 százalék.

Reformátuskovácsházán volt 1268 lélek, most van 1586. A szaporodás 318 lélek. Százalékban 25.04 százalék.

Nagymajláth község adatait nem tudták megszerezni.

Pápáról jelentik: A népszámlálás adatai szerint Pápa városának 21030 lakosa van, míg az utolsó népszámláláskor 17700 volt.

Pécsről jelentik: A városnak jelenleg 50769 lakosa van a tíz év előtti 42226-tal szemben.

Békéscsabáról jelentik: A számláló-bizto-

padra léptem, éreztem, hogy csakugyan komoly dolog van készülöben. A direktor ott sétált a kulisszák között és csak úgy félvállról billentette meg a süvegét. (Jó hőmérő az öreg. A szerint szokik fel, vagy süllyed le, a milyen mértékben vásárolják a primadonna bímoló a — jegyeket. Velem szemben ezuttal — „fagypontra” helyezkedett.)

Lám, lám, Habari Karesi is itt dölyfösködik a színen. Elő illusztrációja a „felfuvalkodott béka” meséjének.

Mint igazi renegáthoz illik, mohamedánabb a született mohamedánusnál. Kétségbeesetten erőlködik, hogy valahogy ne találkozzék a pillantásunk. De azért érzem, hogy titokban folyton rajtam csüng a tekintete.

És itt gurul felém a nagy Dobozy kis hordó-termete is. (Nehogy az Istenért „y” nélkül találjam leírni az ötven krajcárért vásárolt és magyar nevét.)

Ő még nem vallott határozottan színt. Még nem pártolt az ellenséghez. De minden jel arra vall, hogy legközelebb nyílt sisakkal küzd Bájkövy mellett. Legalább sunyi mosolya, szokatlan hizelgése, lappangó, ravasz pillantása elémbe varázsolja a közel jövő Judását.

— De gyönyörű a kis primadonna! — mondja halkán, sietve, hogy a Bájkövy-pártiak meg ne hallják. A fő hangsúlyt tüntetve a „primadonnára” helyezi, mintha csak nagylelkűségéből mondana annak.

— Csecese kis portéka! — áradozik tovább a kiálthatatlanja.

És olyan pillantással néz végig a jelmezen, hogy a festék alatt is lángvörösré pirulok tőle. No megállj! Jó kedvemben találsz!

— Tudja, kedves Dobozy, ha nem bánja, ne hívjon engem „kis portékának!” Igaz, hogy maga a história szerint Pilis-Maróth mellett leszurta a szegény feleségét és hősiessé elhullott Szulejman maritálócainak csapása alatt, de azért nem kell foghegyről beszélnie velem, csak azért, mert az én ősapám véletlenül túlélte a — mohácsi vést.

Ezzel aztán otthagytam. Hadd bámuljon bambán, fülehegyéig elvörösödvé maga elé. Mit bánom én most már, egy halálos ellenséggel több vagy kevesebb...

A színház zsufolva van, természetesen Bájkövy hiveivel. Csupa fekete kabát, sehol egy ujnyi aranyzsinór. Póni és Gyuszi is civilbe bujtak, hogy fölmelessenek a karzatra. Szegény gyerekek, úgy festettek, mint valami állás hiányában szűkölködő — boltoslegény.

A zenekar tele van virággal, a zsinórpaddal is. Hallom, hogy a hölgyek is dobálni fogják a virágot. A hölgyek, Bájkövynek?! Eddig nagyon „kacérnak” tartották. De persze, a polgármester kisasszony előtt is van egy óriási bokréta.

Nem fogadtak tapssal, nem ujrátak a belépőmet. Fagyos, néma csönd. Csak két élesen sívító gyerekhang esondul le a magasból: „Eljen Ajtay!” Gyuszi, meg Póni próbáltak szem-

ben uszni az árral. De annál rosszabb volt, mert erre azonnal kitört az előre megrendelt „hecc”. Pizszogtak, dobogtak, zajongtak, mint ha csak az „Ember tragédiájá”-ból markirozták volna a — francia forradalom jelentését. És végül a szörnyű zsvajban fölhangzott életem első és remélem utolsó füttye. Nem volt olyan hangos, mint egy lokomotív gőz-síp, se olyan toladó, mint az automobilt jelző kürt, de halálom órájáig fülembé fog csengeni, mert egyenesen a szívemig hasított rettenetes hangja.

Még az a nagy esattanás se vigasztalt, mely nyomban követte. (Gyuszi vágta pofon a Marady Dániel uram fölbévelt első segédjét.)

Elhalványult előttem az egész világ! Remegett a térdem, összeszorult a torkom. Azt hittem, egy ép hang nem lebben ki többé onnan. Bambán néztem körül a nagy, elleneimmel tömött házban, mikor hirtelen látom, hogy a jegyszédő, meg a színházszolga két pótszéket cipelnek végig a nézőtérre és leteszik a zenekar mellé, közvetlen a karmester háta mögé. Persze, gondolom magamban, (Napoleon is bizonyonyal ily semmisségre gondolt — Waterloo-nál) az én jutalomjátékom alkalmával nem engedélyezte a főkapitány a pótszékeket, de ma este — Bájkövy kedvéért — minden szabad.

Egek! Jól látom-e?! Ébren vagyok, vagy álmodom? Szeretnék fűrtös szöke parókámhoz kapni, mint drámai szendénk, ha Oféliát játsza az örülesi jelenésben, hiszen ez Gyurka, meg az ezredesné! Nyomon követik a széket cipelő

sok már Csabán is beszolgáltaták a népszámlálási ivateket és most a tizenegy felülvizsgálóbiztos foglalkozik Korosy László főjegyző vezetése alatt a számláló-lapok felülbíráásával és kiigazításával. Az ivatek tanúsága szerint Csaba népessége szépen növekedett a legutolsó évtized alatt, a mennyiben míg 1900-ban 37,547 volt lakosainak száma, most 43,547. A szaporodás tehát több mint 6000. E számban a katonaság is szerepel.

Elégtétel a kereskedelmi miniszternek.

— Lecsendesült izgalmak. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 19.

Rendkívül látogatott volt ma a képviselőház ülése. A folyosókon izgatott csoportok tárgyalták a Zboray—Hieronymi és Sümegi—Pál affér eshetőségeit, elintézését; ellenzék, munkapárt át-átkiállították egymáshoz, ágáltak, magyaráztak, méltatlankodtak, csak a néppárt maradt hideg és rezervált, egy-két megjelent embere idegenül bolyongott a zsongó rajok között. A mai nap izgalmanak legjobb fokmérője az a csoportosulás, mely az utcán, a Ház bejárói előtt is izgalommal várta a nap eseményeit.

Odabent a folyosókon nagy hangon tárgyalták az ellenzék a munkapárt tegnap esti ülésén történeteket. A munkapártnak ugyanis tegnap este — mint azt megirtuk — igen népes összejövetele volt, amelyen Mártonffy Márton fejtegette a párt álláspontját, amely álláspont egyedül csak az lehetett, hogy a párt magának tekintette Hieronymi megsértésének ügyét. A megjelent képviselők elfogadták ezt az álláspontot és mert Hieronymi hetvenöt éves, sorsot húztak, ki vállalja magára az affér elintézését. A sors Csuzy Pál képviselőre esett, aki megbízást kapott, hogy a Ház mai ülésén szólítsa fel Zborayt nyilatkozattételre, utasítsa vissza és fejezze ki megbotráncolását Zboray eljárása fölött.

Néppárti ellenvélemény.

Míg tehát a munkapárt tagjai teljesen magukévá tették a miniszter ügyét s az elégtétel-

színházi közegeket. Az ezredesné óriás, hófehér violából kötött (kedves virágom) bokrétát tart a kezében, mely tündöklő patyolat-muszlinnal van beborítva (igazi menyasszonynak való virág). Megérinti a karmester vállát, a kinek éppen pihen a dirigáló pálcája, és a bokrétát a markába nyomja, felém mutatva. A karmester, hála Istennek, nem Bájkövy-párti! udvariasan bólint a fejével és átadja a primhegedűsnek az öreg cseh-muzsikus meg ágas-kodva fölnyújtja nekem.

Tántorogva lépek a rivalda elé, reszkető kézzel veszem át a virágot, és hálától könybe borult szemmel szorítom a szívemhez... Kérem, akár hiszik, akár nem... a közönség hirtelen tapsolni, tombolni, üvöltözni kezd. Eljen! Bravó! Hogy volt! És a Bájkövynek szánt virágok (kivéve a polgármester-kisasszony bokrétája) mind felém röpülnek.

Az ezredesné megboszulta magát és megmentett engem. (Ő táviratoztatta vissza Gyurkát is, mert az ezredes parancsolt az ezrednek, de ő meg az — ezredesnek.)

De mit bántam én most már a füttyöt, mit a tapsot, mit Bájkövy — festék alatt is — krétafehérré sápadt arcát, mit a szokottnál is tömegesebb hamis hangot, melyet a közönség „pálfordulása” esalt ki belőle, mit bánom az egész világot, mikor bár sáros eszimbában, ócska lovagló bluzban, cigányosan lesült, esőtől, vihartól tépett orcával, de hűsleges, igaz szerelemtől csillogó szemmel az én egyetlenem megint itt van velem.

szerzésben maguknak is részt kívántak, a klerikálisok szócsöve a néppárt nevében különvéleményt jelentett be s ezt írta:

„Mindenekelőtt nem látjuk be, micsoda nagy sérelem érte ebben az esetben a parlament tekintélyét. (Ha pedig érte, akkor azt kell felelősségre vonni, aki provokálta: ebben az esetben Hieronymit.) Az eset lényege az, hogy nem a Ház nyílt ülésén, hanem szünet alatt, mikor már javában folyt a zárt ülés elrendelése miatt a karzatok kiürítése s amikor magának az elnöknek sincs olyan jogköre az ülés-teremben, mint ülés alatt, egy képviselő közérdekben és illedelmesen felvilágosítást kért egy minisztertől. S az a miniszter pedig csak másodszori megszólítás után tartotta érdemesnek válaszolni s mert a kérelmező képviselő véletlenül nem munkapárti, hanem ellenzéki, hozzá még néppárti volt, az a miniszter gögösen odavágja neki, hogy „olyanoknak, mint ti, nem adok felvilágosítást”. A képviselő erre megmagyarázta a kegyelmes urnak, hogy hiszen a fenforgó esetben ő, a képviselő is a munkapárttal szavazott, mire a kegyelmes ur azonnal modort változtat: „no, az más”...

Mi sem természetesebb, minthogy a képviselő az előzmények után önértzetesen nem kér többé a kegyelmes ur szívesességéből.

A nagyvárosi hóbort.

A parlament tekintélyén tehát nem esett sérelem. A kegyelmes uron sem. „Csak” a képviselői tekintélyen, mert ha képviselők közérdekben jönnek a miniszterhez felvilágosításért, és különbséget tesz munkapárti és ellenzéki képviselők között s a munkapártiakat szívesen fogadja, ellenben az ellenzékiet gögösen elutasítja. Holott a kegyelmes ur nem egy pártnak minisztere, hanem, ha jól tanultuk a közjogot, a királyé és az országé, ami azt jelenti, hogyha bármely pártállású képviselő közérdekben kér tőle felvilágosítást (s Nemesvid kéréme sok ezer embernek közérdeke), akkor a miniszternek kutyakötelessége ezt a felvilágosítást megadni.

A verekedők vádolatok.

A néppárt honosította meg a képviselőházban a „közvágóhid” tónusát s most ők jelentik ki, hogy a munkapárt, amikor elégtételeadásra akarja szorítani Zborayt, a régi spadassin rendszert állítja vissza. Így zengett az idézett félhivatalos: „Mindkét félhivatalos jelentés szerint a munkapárt fiatalága magáévá akarja tenni Hieronymi ügyét és elégtételeadásra akarják szorítani Zboray Miklóst. Ismerjük ezt a rendszert a szabadelvű párt fénykorából. Ez a spadassin rendszer, a verekedés rendszere. A munkapárti fiatalágot pedig jó lesz ezen embervadászó spadassin-rendszer felállításáról lebeszélni, mert ha ez a rendszer újra fel talál éledni, ennek igen súlyos következményei lehetnek. De nem az ellenzékre.”

A folyosó hangulata.

A folyosón a néppárti képviselők azt vitatják, hogy Hieronymin a békeszerzés sora. Ha a miniszter kijelenti, hogy tréfált, akkor Zboray is hajlandó tréfálni. De meg nem retirálnak. Még akkor sem, ha a kormány az ő jelöltjük számára igéri be a nagyváradi püspökséget.

A nemzeti munkapárt fiatalága azonban nem akarta megtorlatlanul túrni a miniszteren ejtett sértést. A megtorlást két részre osztják. Parlamentire és személyire.

Ha a parlamentben a miniszterrel szemben elkövetett sértésért Berzeviczy elnök Zborayt rendreutasítja, az egyik sértés megtoroltatott. De nem a személyi sértés. Ha Zboray nyílt ülésen meg nem követi a minisztert, akkor Csuzy

Pál, aki az ügyet napirend előtt szóba akarja hozni, indítja meg Zborayval szemben a megtorlást.

Békítési kísérletek.

Ma délelőtt azonban újra konferencia volt a Házban, amelyen a Ház elnöke is résztvett, vállalta az ügy békés elintézését. Napirend előtt szóvá tette a nyilatkozatokat és inzultusokat és felszólította a sértő két képviselőt, miután kifejezésük nincsenek benne a Ház naplójában, mert azok még a zárt ülés elrendelése előtt, de már a nyílt ülés után történtek, hogy most nyilatkozzanak. Miután azonban a Ház mai ülésén sem Zboray, sem Pál még nem volt jelen, az elnök függőben tartotta az afférok elintézését.

Zboray fél tizenkettő után jött be a Házba; azonnal körülvették a néppárt időközben megszaporodott tagjai s bevitték a társalgóba, ahol különösen Rakovszky Béla igyekezett rábeszélésével az ügyet békésen elintézni. Zboray kijelentette, hogy Hieronymi olyan nyilatkozatot tesz, hogy neki, Hie onyminek, nem volt szándéka Zborayt megsérteni és csak tréfált, akkor viszont Zboray viszont megteszi bocsánatkérő nyilatkozatát a Ház előtt, Rakovszky Béla vállalta az ügynek elintézését, tárgyalt Nagy Sándor és Almásy László munkapárti képviselőkkel, hárman felkeresték a folyosón ülő Hieronymit, aki kijelentette előttük, hogy tegnap tréfált és nem volt Zborayval szemben sértő szándéka. Ezt a kijelentést közölték most már Zborayval, aki ezután a Ház mai ülésén Kovács Gyula beszéde után felszólalt és megtette bocsánatkérő nyilatkozatát. Az affér ezzel békés uton el is intéződött.

A nagy izgalmakat keltett ügy elintézéséről a következőket írjuk meg:

Történet-e sértés?

A képviselőház megnyitása után Berzeviczy elnök a következőket mondotta:

Mielőtt a napirendre áttérnénk, meg kell emlékezni egy olyan eseményről (Halljuk! Halljuk!) a melyről tanúságot nem tesz a képviselőház gyorsírói naplója, de hirt adnak az összes lapok, tehát feltétlenül igaz lehet. Az történt ugyanis az ülés folyamán, hogy két képviselő ur képviselőtársaival szemben sértő kifejezést használt. Az egyik Pál Alfréd képviselő ur, a ki a baloldaltól lobogtatott zseb-kendőre azt mondta, hogy piszkosabb, mint a gazdája. A másik Zboray Miklós képviselő ur, a ki Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter ur ellen a „paraszt” kifejezést használta.

— Gyalázat! — kiáltják a kormánypárton.

— Én egyelőre — folytatja az elnök — nem tehetek mást, mint azt, hogy a most megnevezett képviselő urakat felkérem, hogy szíveskedjenek nyilatkozni, használták-e az említett sértő kifejezést vagy nem, hogy azután ehhez képest a házszabályokat velük szemben alkalmazzam. (Mozgás.) Minthogy az illető képviselő urak, úgy látom, nincsenek itt, az ügyet függőbe tartom... Most pedig áttérünk a napirend második pontjára, a bankszabadalomról szóló javaslat tárgyalására.

Mindenki a folyosóra tódul. Ellenzék, kormánypárt egyformán várja a fejleményeket. Sokan azt hitték, hogy még tegnap éjjel elintézték az ügyet. Nem értik tehát, mi lehet a változott helyzet oka. A munkapárton harcias hangok emelkednek.

— Kémszeritenni fogjuk Zborayt a viszsza vonásra.

— Személyében fogjuk megtámadni!

— Nem türünk ilyen inzultusokat!

Zboray nyilatkozatai a folyosón.

Az izgalom nőttön nő, míg végre féltizenkettő felé megjelenik a folyosón Zboray is-

mert alakja. A folyosón találkozott Szterényivel, aki közölte vele, hogy az elnök minő felszólítást intézett hozzá.

Zboray Miklós nyomban kijelentette, hogy csodálkozik a fölött, hogy az elnök olyan dolgot hoz szóba nyílt ülésen, ami nem történt sem a nyílt, sem a zárt ülés alatt.

Majd Justh Gyula is csatlakozott hozzájuk és ő is furesának találta, hogy a képviselőház elnöke ezzel a felszólítással a Ház naplójában megörökített olyan sértést, amely nem a Ház ülésén történt.

Zboray ekkor egy hírlapírónak a következőket mondta:

— Nem értem, hogy az elnök milyen címen tette ezt szóvá. Mert a hírlapok közölték? Hát akkor mért nem vett arról a hírlapi közlésről tudomást, hogy tizenöt nyalka legény összeállott arra, hogy engem terrorizál. Hát az elnök ur nem látja ebben a mentelmi jog megsértését. De ettől eltekintve, én mindaddig nem tehetek semmi nyilatkozatot, a míg a kereskedelemügyi miniszter részéről nyilatkozat nem történik arról, hogy a miniszter nem tréfált. Tekintettel a miniszter öregségére, nem követelem, hogy a miniszter ezt nyílt ülésen tegye meg, de ezt az ő nevében illetékesen közöljék velem. Különben én jobb szerettem volna Csuzy Pállal — a kit állítólag kisorsoltak — megverekedni. Mindenesetre érdekes dolog lett volna egy jó pajtással párbajozni, a kivel még csak szóváltása vagy összezőrdülése sem volt az embernek.

Békekövetek.

Rakovszky Béla, ki már ezt megelőzőleg hosszabban tárgyalt Nagy Sándorral, bement a telefonszobába és ott közölte Zboray nyilatkozatát és álláspontját Nagy Sándorral.

Almássy László és Nagy Sándor ezután találkoztak Zborayval és kijelentették előtte hivatalosan, hogy Hieronymi csak tréfált.

Zboray Miklós ezt a miniszteri nyilatkozatot autentizáltatta, mire Rakovszky Béla közölte Hieronymi Károlylyal, hogy Zboray Miklós hajlandó a képviselőház nyílt ülésén kijelenteni, hogy kifejezését meg nem történtnek tekinti és a történeteket sajnálja.

Rakovszky Béla ezt közölte Berzeviczy Albert képviselőházi elnökkel is, ki úgy látta jónak, hogy Zboray a Kovács Gyula gazdapárti képviselő beszéde után tegye meg nyilatkozatát.

Türelmetlen izgalom közepette várják Zboray nyilatkozatát. Zsufolt padsorok lesik a nagy eseményt, melynek elkövetkezését azonban hátráltatja Kovács Gyula, aki semmivel se törődve, morzsolja le a bankvitás beszédét.

Nagy Sándor a kormány padsorait járja és esitítja a mozgolódókat:

— Előkelő nyugalommal kell fogadni Zboray nyilatkozatát!

— Óvakodjunk a sértő közbeszólásoktól, nehogy megint elmérgesedjék a hangulat!

A miniszterek mind eljöttek. Hieronymi is itt van és derűs, nyugodt arcán igazán nem látni, hogy milyen kellemetlen afférnek lett szenvedő hőse.

Sajnálom a kifejezést.

Háromnegyed egykor Kovács végül befejezte beszédét. Az elnök csengetett és nagy figyelem közben

Zboray Miklós állott szólásra. Tisztelt Ház! A mélyen tisztelt elnök ur az ülés elején felhívást intézett hozzám, amelyre a köteles és átértzett tisztelettel a következőket terjeszttem elő: A tegnapi zártülés elrendelése után a karzat kiürítése alatt kerületem egy kérdésében interveniáltam a kereskedelmi miniszter urnál.

— Kegyelmes uram — mondtam — egy kis felvilágosítást kérek.

— Olyanoknak, mint ti vagytok — mondtotta a kereskedelmi miniszter — nem adok felvilágosítást.

Én meg voltam lepődve és azt hittem, hogy talán tréfa.

— Kérlek Kegyelmes uram — mondtam — én nem szavaztam velök. Rám ne haragudj.

— No hát akkor felelek — mondtotta a miniszter — mi az, miről van szó?

Ekkor már láttam, hogy ő dühös, erre így szóltam:

— Köszönöm, most már nem kérek felvilágosítást.

Barátaimnak elmondtam az esetet és itt használtam azokat a kifejezéseket, a melyek a lapokban megjelentek, de a melyeket ismételni nem akarok.

Egy hang a középén: Halljuk!

Zboray Miklós: Most nem akarom ismételni. (Élénk helyeslés a bal- és jobboldalon.) Követelem, hogy lovagias módon meghallgassanak. Annyira megyek az udvariasságban, hogy nem ismétlem a kifejezéseket. Tegnap, a mikor a munkapárt két tagja felkeresett, kijelentették, hogy félreértettem a miniszter ur szavait. Ő tréfásan mondtotta azokat minden sértő szándék nélkül. Én kijelentettem, hogy akkor kész vagyok etégtételt adni. Nem csak lovagias kötelességem, de egyénileg is szerénytelenségnek tartanám, hogy akár a miniszterrel, akár más képviselő társammal szemben, de különösen egy idősebb tiszteletreméltó egyénnel, egy gentlemannel szemben tévedésemet be ne ismerném.

Kijelentem, hogy sajnálom a használt kifejezést és kérem azt el nem mondottnak tekinteni. (Élénk helyeslés a Ház minden oldalán.)

A miniszter válasza.

Hieronymi Károly kijelenti, hogy neki sem volt szándéka és oka sérteni Zborayt és örül, hogy Zboray is elismeri, hogy félreértés okozta az egész affért.

Elnök kijelenti, hogy ezek után további intézkedésnek helye nincs.

Az ülést az elnök felfüggesztette.

A béke derüje — Hieronymi nagypapa.

Az ülés felfüggesztése után a képviselők mind kitódultak a folyosóra. Zboray odalépett Hieronymihez, aki barátságos mosolylyal nyújtott neki kezét. A két ellenfél hosszan, melegen rázta egymás kezét. Zboray szólalt meg először:

— Nagyon sajnálom, hogy félreértettem tréfádat. De nem vitatható el — tette hozzá — hogy a tréfa nem volt éppen jó. Kissé ideges voltál a zárt ülés miatt.

— Rendben van — felelte Hieronymi. Örülök, hogy megértettük egymást.

Justh Gyula tréfásan megfenyegette Zborayt.

— Arra megtanítottál, hogyan kell kiereszokolni a kerület kéréseit, mert most már ugy-e biztos a vásár.

Zboray nevetve állította, hogy az incidensnek semmiféle hatása nincs a vásárra, de nem így volt. Pár perc múlva Hieronymi Kabos Ferenczel és néhány képviselővel odalépett Zborayhoz.

— Most azonban add ide azt a kérvényt — mondta mosolyogva.

Óriási derűtség támadt, Zboray a zsebeit kutatta, de nem volt nála a kérvény. Muzsa Gyula buzgón ajánlkozott:

— Talán lehetne az enyémmel helyettesíteni. Van nálam vagy tíz.

Justh Gyula vidáman fordult a kereskedelmi miniszterhez:

— Zboray megtanított bennünket arra, hogyan kell kisürgetni a kérvényeket. Jó módszer.

— Nem jó módszer, éppen nem jó módszer, erősítette mosolyogva Hieronymi.

Közben elterjedt a folyosón a híre annak, hogy Hieronymi családi körében örvendetes esemény történt. A leányának, Harkányi Béla bárónának fia született. Erre aztán a kormánypártiak, ellenzékiek körülfozták az ujdonsült nagyapát, aki alig győzte a gratulációkat megköszönni.

Az elcsereült ékszeres bőrönd.

(Tizenhatezer koronás ékszerlopás az aradi vasutvonalon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Alvincről felkerekedett Gálszécsi László gazdag földbirtokos a felesége társaságában, Budapestre utazott, hogy ott vásárolják meg menyasszony leányuk kelengyét, ékszereit. Sok-sok ezres bankót tettek a bugyellárisba, mert igen bőven el akarták látni a férjhez menendő leányzót és körülbelül tizenhatezer koronáért vásároltak aranyeműt, drágakövet és még sok olyan drágaságot, amire az ember úgy szokott vigyázni, mint a szemé fehéjére. Visszautaztukban izgatottak is voltak mindaketten, mert igen sok rosszat hallottak már vasuti tolvajokról, zsebmetszőkről és ezért le nem vették a szemüket arról a kézi táskáról, melybe az összetakargatott ezresekért vásárolt arany és ezüstneműt elzárták.

Aradon Gálszécsiné leszállt a vonatról, elbucszott az urától, aki folytatta az utját Alvincre, míg ő egy napot azzal volt eltöltendő, hogy Aradmegyében lakó atyafiságát meglátogassa. Az ékszeres táskát magához vette, mert nem bízott az ura éberségében és úgy hitte, hogy legjobban ő tud arra vigyázni.

Igaza is volt, mert míg az atyafiságot járta, egy pillanatra kezéből a drága jószágot le nem tette és boldogan szállott másnap vonatra abban a tudatban, hogy nemsokára otthon lesz és megszabadul a szörnyű gondtól.

Mikor az aradi állomáson vonatra szállott és a gőzkoesi megindult, az urinő körül nézett csomagjai között, a rosszullet környékezte. Minden megvolt, csak az ékszeres bőrönd hiányzott. Rögtön lármát csapott, hívták a kalauzt, aki azonban más tanácsot nem tudott adni, minthogy a legközelebbi állomásig türelemmel kell lenni, mert ő a dolgon utközben nem segíthet. Glogovácon Gálszécsiné kiszállott, onnan telefonáltak az aradi állomásra és jelentették a drága táská eltűnését. Gálszécsiné azt állította, hogy vagy a jegypénztárnál, vagy valamelyik váróteremben felejtette és a nagy sietségben nem vette észre, hogy éppen a legféltve őrzöttebb csomagja tűnt el.

Kocsit fogadott és behajtatott Aradra, ahol jelentést tett a rendőrségen. A rendőrség azonnal a legszélesebb körű nyomozást rendelte el. Táviratilag értesítették az erdélyi vonal összes állomásait, de első sorban Budapestet, mert valószínűnek kellett gondolni, hogy a tolvaj fővárosba siet a ritka zsákmány értékesítésére.

A rendőri intézkedés tegnap hozta meg eredményét. A fővárosi rendőrség razzikát tartott és elfogta Frank József ismert utazó zsebtolvajt, akinél megmotozása alkalmával a zsebjegyeket találtak.

Frank csakhamar beismerte, hogy az elzálogosított ékszerek lopás útján kerültek hozzá.

Elmondotta, hogy a Budapest - Arad közti utvonalon egy koesiszakaszban ült Gálszécsiékkal, akik többször beszéltek a mellettük levő kézitáska értékes tartalmáról és így megtudta, hogy nagy értékű ékszert visznek magukkal. A leszállás pillanatában sikerült elcsérlnie a föld-birtokos kézi bőröndjét a magáéval, mely alakra hasonlított ahhoz.

Veszedelem nélkül eltudott utazni Temesvárra és onnan Budapestre, ahol elzalogosította az értéktárgyakat, melyeket a fővárosi rendőrség meg is talált a zálogházakban.

Erről a fővárosi rendőrség ma értesítette az aradi rendőrséget, és az alvinci csendőrséget, mely szintén nyomozott az ügyben.

IRODALOM ES MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Péntek: Sárga liliom, színmű. Bemutató-előadás. A) bérlet.

Szombat: Sárga liliom, színmű. B) bérlet.

Vasárnap: Sárga liliom, színmű. C) bérlet.

* **Bohéme.** Nagy érdeklődés mellett adták elő ma este a szezonban először *Puccini* gyönyörű operáját. A szereplők közül ujak voltak *Ladiszlay*, *Cseh* és *Herold*, akik kitűnően illeszkedtek bele a már többször méltatott kitűnő keretbe. *Ferrari* nagyszerűen disponálva *Wlassákkal* együtt vezette az előadást. *Dióssy Nusi* bájos *Mimije* ma is tetszett. A zenekar *Tilger* vezetése mellett kifogástalanul állta meg helyét, az énekkel jól asszisztált. *H. G.*

* **Az aradi színtársulat Ujházy Edének.** *Jászai Mari* kellemetlen konfliktusba keveredett *Török Irmával*. Erről az afférről nyilatkozott a lapokban is s a nyilatkozat során *Ujházy Edét* is megtámadta, azt mondván róla, hogy az ő színészi működése káros befolyással volt a vidéki színészetre. Az aradi színtársulat méltó demonstrációval felelt erre a méltatlan támadásra és *Ujházy Edének* ma este a következő táviratot küldte: *Ujházy, Kolozsvár, Színház.* A legnagyobb magyar színművészt, a vidéki színészet nagy mesterét ért támadást elítéli és hódoló üdvözlét küldi a mesternek az aradi színtársulat.

* **Dohnányi Ernő Aradon.** *Dohnányi Ernő* a világhírű zongoraművész, aki mindenütt nagy dicsőséget szerzett a magyar névnek, Arad város műértő közönségének határozott kívánságára Aradra érkezik és január 24-ikén este nyolc órakor hangversenyt rendez a *Fehér Kereszt* szálló disztermében. *Dohnányi Ernő* neve ma már valósággal fogalom. Markáns művészi egyénisége, hatalmas művészete és virtuozitása, biztos technikája és precíz játéka őt a legnagyobb művészek fölé emelte és ma már egyik elismert legnagyobb zongoraművésze a világnak. *Dohnányi* hangversenye elé lázas izgalommal néz Arad műértő közönsége és a felesigázott érdeklődést legjobban bizonyítja az, hogy dacára annak, hogy *Dohnányi* aradi hangversenye a késő délutáni órákban került csak nyilvánosságra, este hét óráig annyi előjegyzés történt, hogy a hangversenyt rendező cég arra kéri a t. közönséget, hogy jegyeik iránt haladéktalanul intézkedni sziveskedjék, hogy a résztvevők mindegyike megfelelő helyhez juthasson. Jegyeket *Weisz Leó* hangversenyirodája árusít.

* **A Sárga liliom bemutatója.** Holnap este mutatja be a színtársulat *Biró Lajos* nagyhatású színművét, a *Sárga liliomot*. A színmű a fővárosi Magyar Színházban került színre, ahol nagy sikert aratott úgy a darab, mint a mintaszerű előadás. Aradon is a siker jegyében fog a premiér lezajlani, mert a színtársulat nagy ambícióval készült a bemutatóra. A szereplők nagy gonddal készültek szerepeikre. A főse-

repek *Harmath Józsa*, *Beregi, Keszler, Delli, Polgár, Ladiszlay* és *Kulesár* kezében vannak. A színigazgató arról is gondoskodott, hogy a darab kiállítása teljesen hű legyen a darab szelleméhez. Az első felvonáshoz külön díszleteket festetett az igazgató. Ugyancsak az első felvonásban fog *Gyurkovits András* cigányzenekara is szerepelni, amely néhány énekszámhoz fogja a kíséretet szolgáltatni.

* **Orfeusz a pokolban** — vasárnap délután. *Offenbach* szépzenéjű operettjét, az *Orfeusz a pokolban*, a színigazgató vasárnap délutánra tűzte ki. A főszereplőket *Wlassák, Cseh, Ladiszlay, Polgár, H. Fekete Aranka* és *Heltay* fogják játszani.

* **A botesinálta doktor.** A klasszikus vigjátékok halhatatlan mesterétől, *Moliertől* mutat be pazar kiállítású mozgófényképet az *Uránia* színház. Talán az összes *Moliere* vigjátékok között a legellenállhatatlanabb humoru vigjáték a botesinálta doktor, melyet a *Comedie Francaise* tökéletes előadásában lesz alkalmunk megismerni. A kasagtató darab tárgyát minden színházba járó ember ismeri, s így fölösleges annak elismétlésével untatni az olvasót. Nálunk ünnepszámba megy, amikor a budapesti Nemzeti Színház *Moliere* vigjátékainak interpretálásával pályázik a nemes, klasszikus nivót szem előtt tartó színjátszás babéraitra, melyeket minden egyes *Moliere* estén teljes sikerrel ér el. Menynyivel inkább játsszák tehát ambícióval és teljes lelkesedéssel *Moliere* darabjait a *Comedie Francaise* jeles művészei *Molierenek* a legnagyobb gall szellemnek örökbecsű darabjait. Ilyen mesteri színjátszás élvezetében részesíti a publikumot az *Uránia* színház új, hatalmas képe, mely *Párisban* tárgyának népszerűsége és a fenomenális megjátszás folytán, több, mint ezer előadást ért meg. A különben is kiváló új műsort pénteken mutatja be az *Uránia* készülő szenzációjáról. *Jövő kedden, szerdán és csütörtökön* mutatják be az ő felsége *Ferencz József, Vilmos* német császár, *Ferencz Ferdinánd* trónörökös és *József főherceg* intimitásairól készült mozgófényképet, melynek Aradon való kizárólagos előadási jogát az *Uránia* színház szerezte meg. A pénteki új műsor egyike a legnívósabb programoknak, mely felöleli a kinematográfia összes újabb produktumait. 175

* **A halhatatlan lump.** *Eysler* bécsi komponista több szerzeményét ismeri már az aradi közönség. Egyik legjobb operettje, *A halhatatlan lump*, amelynek bécsi sikere *Lehár* népszerűségével tette egyenlővé. Ezt a kedves és népszerű operettet mutatja be a jövő héten az aradi színtársulat.

* **Ekszpresz-házasság.** A régi patriarkális élet nyugodtságát a huszadik század embere csak az elbeszélésekből ismeri. Ma az ember élete percekre van berendezve s a lázas, rohanó izgalomnak élünk. Előre számolnunk kell azzal, hogy hány percet tölthetünk el a kávéházban s hány percet szabad az utcán töltenünk. Ebben a rohanó életben benne van a fejlődő emberiség modern átalakulása, mely az élet átpihenése helyett az élet kihasználását tanítja s pihenésül a földöntúli életet szánja. Ezt a modern életbölcseletet a villamosság korszakával kapcsolatosan említük, kétségtelenül stilszerűen. A villamosság korszakát, vagyis a huszadik század emberének életét szatirizálja az *Ekszpresz-házasság* című eredetien humoros mozgófénykép. A kép története a helyzet komikum legfrappánsabb ötletein épül föl s élvezetes jeleneteket nyújt. A kinematográfia már régen produkált ilyen sikertelt humoros képet, mint amilyen az *Ekszpresz-házasság*. A pompás kép az *Apolló-színház* új műsorán szerepel, melyet holnap, pénteken mutatnak be. Az *Apolló* új műsora különben valósággal esemény számba megy, melyeknek értékesége felülmúlja a nagy hangon reklámozott egyszerű mozgóképeket. 177

Kettős rablógyilkosság.

— Megölt házaspár. —

Távirati tudósítás.

Arad január 19.

Nyitrától mintegy harminc kilométernyi távolságban levő *Handlova* bányavároskában, amely a privigyei járásban fekszik, tegnap kettős rablógyilkosság történt. A borzalmas kegyetlenséggel végrehajtott gaztettet egy bányamunkás követte el, aki házigazdáját és annak feleségét meggyilkolta, kirabolta, s a tett elkövetése után megszökött. Az egész környék csendőrsége keresi a tettest, de mindeztideig nem akadtak nyomára.

A gyilkosság részleteiről az alábbi tudósításban számolunk be részletesen:

Handlován van *Páflfy János* gróf barnakőszénbányája, ahol több száz munkás dolgozik. Két héttel ezelőtt a bánya intézősége egy *Bliszka József* nevű tót bányamunkást alkalmazott a bányában. *Bliszka* erős tagbaszakadt negyven év körüli ember volt, mogorva, magabazárkózott természete miatt munkástársai nem nagyon rokonszenveztek vele. Az új munkás *Prihoda András* építőmesternél vett szállást; ugyanitt lakott a bánya egyik géplakatos is.

Tegnap *Bliszka* nem ment dolgozni, azt mondta a házbelieknek, hogy beteg. A géplakatos reggel hat órakor munkába indult. *Prihodáné* pedig úgy nyolc óra tájban elment hazulról a piacra tejet vásárolni. Az építőmester egyedül maradt otthon lakójával. A két ember beszélgetni kezdett egymással, csöndesen, nyugodtan. Egyszerre csak, amikor *Prihoda* elfordult *Bliszkától*, hogy cigarettára gyújtson, a bányamunkás felkapott egy otlevő deszkavágó baltát, és teljes erővel rásújtott az építőmester fejére. Ez az egy ütés elég volt ahhoz, hogy *Prihodát* a másvilágra küldje. A csapás teljesen kettészelt az építőmester koponyáját, aki hangtalanul, vérbeborult fejjel rogyott le a padlóra.

Ebben a pillanatban nyitott be a szobába *Prihodáné*. Amikor meglátta a szürnyű jelenséget, sikoltozni kezdett:

— Gyilkos! Gyilkos! Mit csinál itt gazember!?

— Mit? nevetett *Bliszka*, lemészárolok két embert, s a véres fejszével a megrémült asszonyhoz közeledett, aki menekült próbálni, de már nem volt rá ideje. *Bliszka* egy ugrással az ajtónál termett és bezárta, aztán a felemelt fejszével lesújtott az asszonyra, aki a súlyos csapás alatt élettelenül a földre zuhant. A megvadult gyilkos a fejszével a szó szoros értelmében feldarabolta *Prihodánét*.

Ezután, mint aki jól végezte a dolgát, a rabláshoz fogott *Bliszka*. Lefejtette áldozatai ujjairól a gyűrűket, elvette a náluk levő pénzt és egyéb értéktárgyakat, majd pedig a szekrények kikutatásához látott. Felforgatta az összes szekrényeket, kiüresített mindent, s az értékesebb tárgyakat mind magához vette. Mikor ezzel elkészült, levetkőzött, gondosan megmosta véres kezeit, kitisztította a körmeit, aztán levetkőztette az építőmestert, felvette annak ruháit, bezárta a lakást és megszökött.

A vad kegyetlenséggel véghez vitt gyilkosságot csak ma reggel fedezték fel. Feltűnt ugyanis a falubelieknek, hogy sem *Bliszka*, sem pedig *Prihodák* nem mutatkoztak egész napon át. Jelentést tettek erről a csendőrségnek. A csendőrök feltörték a lakást s ott találták a holttesteket. Semmi kétség nem lehetett afelől, hogy csak *Bliszka* lehetett a gyilkos. Az elvetemült gonosztevőt ötven csendőr üldözi, de még eddig nem akadtak a nyomára.

A kerületben a közbiztonsági állapotok igen rosszak, csak így történhetett fényes napal a rémes kegyetlenséggel végrehajtott gyilkosság. Itt történt két évvel ezelőtt, hogy egy *Kressói* nevű bányamunkás Remenyik főmérnököt agyonlőtte.

Kétszáz ezer koronás kereset — pornografián.

— Leleplezett szennyirat-raktár. —

Távirati tudósítás.

Arad, január 19.

Mikor néhány héttel ezelőtt az osztrák sajtó azzal a váddal illette Budapestet, hogy onnan árasztják el Európát pornografikus pószokkal, a magyar sajtó hangosan tiltakozott eme súlyos inzultus ellen. Mi is rámutattunk *Freund* Frigyes bécsi könyvkiadó üzemleire, megírtuk, hogy az aradi rendőrség felfedezett egy aradi könyvkereskedőnél a bécsi büns forrásból származó küldeményeket és hogy megakadályozta a szennyiratok terjesztését.

Sajnos, csak félig volt igazunk. A fővárosi rendőrség ma leleplezett Budapest közelében egy családot, mely Németországba szállított olcsón munkákat oly mennyiségben, hogy az eláruló saját bevallása szerint augusztus óta kétszáz ezer koronát keresett az üzleten.

Fővárosi tudósítónk a következőképpen mondja el a leleplezés részleteiben is érdekes eseményét:

A budapesti rendőrség még a múlt év nyarán észrevette, hogy külföldi lapokban hirdetések jelennek meg, amelyekben pornografikus munkákat kínálnak megvételre. A hirdetés jelentette azt is, hogy ezek a könyvek kaphatók *I. Balogh* Rákossal. *Krecsányi* Kálmán rendőrtanácsos detektiveket küldött ki a rákosfalvai postára, akik áruhában, mint postatiszt, hordár, kéményseprő, vasutas figyelték, hogy kinek a címére érkeznek külföldről könyvek és levelek. A detektivek látták, hogy mindennap megjelenik a postahivatalban egy fiatal leány, aki átveszi a leveleket és távozik. Kisérni azonban nem tudták ezt a nőt, mert észrevették, hogy magádetektivek figyelnek arra, vajon nem követi-e valaki a leányt és amikor észrevették, hogy valaki a nyomában van, azonnal figyelmeztették erre.

A detektivek feltűnés nélkül akarták meglepni a pornografikus munkákkal kereskedőket és így eselhez folyamodtak. Lovag *Bialoszky* detektív az általa bedresszírozott rendőrkutyáját hívta segítségül. A múlt hét egyik napján, amikor a titokzatos leány megjelent a rákosfalvai postahivatalban a kutyáját eleresztette, amely a leányt körülszaglásztta. Félórával később, hogy a leány eltávozott, a rendőrkutya a szag után Rákossalváról erdőköz, mezőkön keresztül átvette a detektivet *Rákosszentmihályra* a József főherceg-utca 8. számú házhoz. A detektív megtudta, hogy a József főherceg-utca 8. szám alatt egy állítólagos bécsi gyáros lakik a feleségével, akikhez Rákossalváról átszokott járni a sógornője Balogh Irma. A detektív ezen adatok birtokában hamarosan kiderítette, hogy Balogh Irma Rákossalván a Megyeri-ut 7. szám alatt lakik, mindennap nagyobb könyvszállítmányt kap és óriási kiterjedésű levelezést folytat a külfölddel.

Napokon keresztül figyelték a Rákosszentmihály József főherceg-ut 8. számú házat is és megállapították, hogy az állítólagos bécsi gyáros *Schindler* Vilmos hírhedt pornografikus, a kit Berlinben már egy hónapra el is ítélték pornografikus munkák terjesztése miatt, Párisból kitiltották, a prágai és pozsonyi rendőrség

pedig nyomozza. Megállapították, hogy ez a *Schindler* Vilmos főügynöke *Freund* Vilmos bécsi könyvkereskedőnek, aki pornografikus munkákkal látja el és Budapestről küldi széjjel a világ minden részébe ezeket a munkákat. Amikor mindezeket megállapították, tegnap több detektív házkutatást tartott Balogh Irma Megyeri-ut 7. számú lakásán, ahol több ezer pornografikus munkát találtak. Házkutatás volt *Schindler* Vilmos lakásán is, ahol lefoglalták a levelezést. *Schindler* beismerte, hogy augusztus óta foglalkozik pornografikus munkák terjesztésével és a levelezésből kiderült, hogy azóta körülbelül kétszáz ezer koronát keresett ezeken a fércmunkákon.

Kinyomozta a rendőrség azt is, hogy *Schindler* Vilmos egyik ügynöke, *Stern* József pornografia miatt többször büntetett munkátalan ember, aki a Károly-körut 7 szám alatt egy házmesternél tartott levélszekrényt, leveleit ide címezte és itt vette át azokat. A pornografikus kereskedők összeköttetésben állottak *Sax* Frigyes Klauzál-téri könyvkereskedővel is, aki ezeket a szenny munkákat a fővárosban is elterjesztette.

Keresztessy Gyula dr. rendőrfogalmazó Balogh Irmát, *Schindler* Vilmost és *Stern* Józsefet előállította a főkapitányságra, ahonnan kihallgatásuk után Balogh Irmát és *Stern* Józsefet elbocsátotta, *Schindler* Vilmost azonban le tartóztatta.

Titokzatos párbaj Aradon.

— A tüzérszázados és a főhadnagy. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Titokzatos körülményű párbaj tolyt le ma Aradon a 12. huszárezred laktanyájának lovaglótermében. Két idegen városbeli katonatiszt verekedett meg egymással rendkívül súlyos feltételek mellett. A párbajnál aradi katonatisztek segítettek, de a vezetőség szerepét egy őrnagy töltötte be, aki szintén velük érkezett tegnap Aradra. Mindkét párbajozó megsebesült, egyikük súlyos sérüléseket szenvedett. A három idegen tiszt még ma délután visszautazott állomáshelyére. A különös körülmények között vívott párbaj okáról sokat beszéltek, de nem igen tudták megállapítani. A mi értesülésünk szerint hosszú idő óta húzódo ügy nyert befejezést a mai párbajjal, amelyet becsületügyi eljárás előzött meg.

Az előzmények itt következnek:

Tegnap este két kocsit állott meg a *Pannonia* szálló előtt. Az elsőből egy idegen őrnagy és egy százados, a másodikból egy tüzérszázados szállott ki, aki két nőt segített le a kocsiról. A társaság, amely látszólag együvé tartozott, három szobát kért. Az egyiket az őrnagy, a másikat a két tiszt foglalta le, a harmadikban a két hölgy rendezkedett be. A szobapincér elhozta a bejelentő ivateket, amelyeket a társaság tagjai a következőképpen töltöttek ki:

Hitsauer Leonárd őrnagy Gyulafehérvár, *Obpasser* József százados Gyulafehérvár, *Láng* Móríc tüzérszázados és neje *Mostar*. A magas barna csinos hölgy, aki a tüzérszázadosnéval osztotta meg a szobát, ezt a nevet írta a bejelentő lapra: *Valeska* Haidiné földbirtokos neje *Makó*.

A társaság az étkezőben megvacsorázott, azután a férfiak különváltak a hölgyektől és huzamos ideig beszélgettek. Tíz óra felé nyugalomra tért a társaság. Előbb azonban az őrnagy odaszólt a szobapincérnek:

— Holnap reggel pont hatkor keltsen fel bennünket. De ne felejtse el.

A szobapincér tényleg ma reggel hatkor bezörgetett a katonatisztekhez. Az őrnagy még aludt, de a tüzérszázados már öltözködött. Megkérdezte a pincért, hogy felkötötte-e az őrnagyot, aztán borbélyt hozatott és mind a hárman megborotvákoztak. Hét órakor zárt, kétfogatu kocsit állt meg a szálló előtt. A tiszt felült, aztán kiadták az utasítást:

— A császári és királyi huszárlaktanyához.

Ugyanebben az időben a Központi Szállótól is megindult egy kocsit. *Reiss* Arthur gyulafehérvári közös hadseregbeli gyalogos főhadnagy ült benne az aradi 33. gyalogezred két tisztjével. A kocsik ugyszólván egyszerre érkeztek a huszárlaktanya elé. A tisztok szótlanul köszöntötték egymást, aztán bevonultak a kaszárnya lovagló termébe, ahol minden előkészületet megtettek a párbajra. Ott voltak az orvosok: *Gregorich* Antal dr. a 12. huszárezred orvosa és *Mann* Adolf dr. *Lang* tüzérszázados és *Reiss* főhadnagy levették és szemközt foglalták állást. *Hitsauer* őrnagy felolvasta a párbaj feltételeit:

— Nehéz lovassági kardok, bandázs nélkül, végkimerülésig. Szuras kizárva.

Az őrnagy vezényszavára a felek rendkívül hevesen csaptak össze. Az összezapás után mind a két tiszt vérzett. Az orvosok hozzájuk siettek. A tüzérszázados jobb keze fején sebesült meg könnyebben, *Reiss* azonban három sebet kapott. Bal kezének mutató ujját, jobb alkarját és jobb kezének két ujját vágta át az ellenfél kardja. A vágás, amely az alkart érte, a csontig hatolt, és négy öltéssel kellett bevarrni.

A párbaj megtörténte után a felek kibékülés nélkül távoztak a kaszárnyából. *Lang* százados egyenesen a Pannoniába hajtattott, ahol felesége és az idegen hölgy aggódva vártak rá. Mint utóbb kiderült, a hölgyek, akik fél kilenkor keltek fel, ki akartak menni a párbaj színhelyére, a kocsit is megrendelték volt, azonban nem tudták biztos címet mondani a kocsisnak. Nem tudták a várban, vagy a huszároknál fog lefolyni a párbaj. Így azután gyalog elmentek, aztán hazasiettek s otthon várták. be ideges türelmetlenséggel *Lang* százados megérkezését. *Reiss* főhadnagyot felkötött karral vitték be kocsin a Központi Szállóba, ahol lepihent. Délután a főhadnagy visszautazott Gyulafehérvárra, *Lang* százados a felesége és *Valeskáné* pedig a szegedi vonattal utazott el.

TANÜGY.

(—) Állami polgári iskola Facseten. *Budapestről* jelentik: *Zichy* János gróf kultuszminiszter ma délelőtt fogadta *Facset* község küldöttségét, amelyet *Nemes* Zsigmond dr. orsz. képviselő vezetett. A küldöttség arra kérte a minisztert, hogy a községben az állam polgári iskolát állítson fel. A miniszter kijelentette, hogy a nemzetiségi vidéken nagy kulturérdeknek tekinti a polgári iskola felállítását és ha csak előre nem látható akadály nem mutatkozik, a kérést feltétlenül teljesíteni fogja.

Az ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— — —	957
Szerkesztőség (csak éjjel használható mel-lékállomás)	— — — — —	151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— —	151
Nyomda	— — — — —	151

HIREK.

Képviselők lovagias ügyei.

(Megtörtént és elhalasztott kardpárbaj.)

Távirati tudósítás.

Arad, január 19.

A tegnapi izgalmas ülésen keletkezett lovagias ügyet Sümegi Vilmos és Pál Alfréd segédei még el sem intézték és a mai ülésen ismét affér keletkezett politikai okokból.

Pál Alfrédnek — mint megirtuk — Sümegi Vilmosnak egy nem éppen izléses ötlete miatt mondott imparlamentáris megjegyzéséből keletkezett lovagias ügye.

Sümegi jónak látta az amugy is izgatott hangulatot egy zsebkendő lobogtatással tüzelni, amire Pál Alfréd így kiáltott oda:

— Nem piszkosabb, mint a gazdája.

Sümegi provokálta Pált.

Mint *Budapestről* jelentik: Pál Alfréd és Sümegi Vilmos között keletkezett affért fegyveresen, kardpárbajjal fogják elintézni. Sümegi nem akarta kijelenteni, hogy nem volt szándékában a munkapártot megsérteni, Pál Alfréd pedig csak ez esetben volt hajlandó boesánatot kérni. A segédek abban állapodtak meg, hogy Pál betegsége miatt a párbajt néhány nappal elhalasztják, mert a képviselőkön könnyebb természetű operációt kell végezni.

A képviselőház mai üléséből kifolyólag is keletkezett egy lovagias affér, amely azonban csak akkorra tudódott ki, mikorra a felek az ügyet *úgyesen el is intézték*. A lovagias ügy teljesen privát természetű. Kovács Gyula bevéde alatt a Ház karzatán ifj. Molnár Viktor képviselő hölgyekkel beszélgetett.

— Miért olyan dühös a szónok? — kérdezte az egyik hölgy Molnártól.

— *Azelőtt kiuzsorázta a gazdákat és most azt akarja jóvá tenni* — felelte Molnár.

A feleletre a szomszéd székek egyikéről felkelt egy ur, odament Molnárhoz, bemutatkozott neki, hogy ő Szunyog Mihály volt országgyűlési képviselő, Kovács Gyula fivére és magyarázatot kért Molnártól megjegyzéseért. Molnár a hölgyekre való tekintettel későbbre kért találkát. Szunyog erre lement és a történetekről értesítette fivérét, aki időközben befejezte bevédejét.

Kovács Gyula Palugyai Móric és Justh János útján kért elégtételt ifj. Molnár Viktortól. Molnár a megbizottuknak kijelentette, hogy a megjegyzést csak tréfából tette és hajlandó sajnálkozásának kifejezést adni. Miután Kovács ezzel ezzel nem érte be, Molnár Vojnich Sándor és Szász Pál képviselőt kérte fel segédül.

A megbizottak azonnal tanácskozásra ültek össze és kardpárbajban állapodtak meg. A párbaj délután öt órakor meg is történt. Az első összecsapásnál nem történt sebesülés. A másodiknál Kovácsot nyakán érte vágás, amely azonban a bandázsról lesiklott. A harmadik összecsapásnál Kovács homlokán szenvedett könnyebb sérülést. A felek a párbaj után kibékültek.

— Tisza István fogadtatása. Varjassy Lajos polgármester ma a következő meghívót küldte szét a városi képviselőknek:

Városunk országgyűlési képviselője Tisza István gróf folyó évi január hó 28-án Aradra érkezik. A fogadtatás módozatainak megállapítása végett e hónap 20-án, (pénteken) d. u. 4 órakor a városháza tanácstermében értekezletet tartok, melyre a Cimet tisztelettel meghívom és felkérem, hogy arra megjelenni sziveskedjék.

— Uj főrendek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a király *Barcsay* Domokos nagybirtokost, volt országgyűlési képviselőt, *Bernáth* Géza belső titkos tanácsost, nyugalmazott kuriai másodelnököt, *Herzog* Péter báró nagykereskedőt és *Klobusiczky* János nagybirtokost, volt országgyűlési képviselőt élethossziglan a magyar főrendiház tagjaivá nevezte ki.

Az új főrendiházi tagok közül *Barcsay* Domokos egyike Magyarország legnépszerűbb urainak és tréfacsinálójának. Ő a híres és nevezetes „fejedelem“, akivel a kedély és humor vonul be a főrendiházba. *Bernáth* Géza a Kuria másodelnöke volt, azon a réven már tagja a főrendiháznak, de a koalíció mellőzte őt s most ezen az uton javítja ki a kormány az elődök tévedését, *Klobusiczky* János régi szabadelvű párti férfit, *Herzog* Péter báró több mint ötven éve cégfőnöke a *Herzog M. L.* és *Társaság* cégnek, mely minőségben a magyar kereskedelemnek, iparnak terjesztője.

— *Csapatszemle*. Ma előkelő látogatója volt a 3. honvédhuszárezred aradi osztályának. Itt volt *Hauer* lovassági felügyelő, *Lázár* Frigyes utóda. A felügyelő délután szemlét tartott az aradi osztály fölött, azután elutazott.

— *Bánffy Dezső* báró iródeakjai. Emlékezetes, néhány héttel ezelőtt egyes lapok azt írták, hogy *Bánffy Dezső* báró volt minisztere-nők nem maga írja a cikkeit, hanem mással iratja. *Bánffy* akkor a különös közleményre ezt felelte: „ostoba hazugság!“ Ma azután bővebben reflektál a szokatlan vádaskodásra. Ma ugyanis vezércikket írt a *Pesti Napló*-ba s a cikkét a következő sorokkal vezette be:

„Mindenekelőtt hálás köszönettel tartozom a tisztelt szerkesztő urnak, hogy e sorokat a *Pesti Napló* főmunkatársának dr. *Bethlen* Oszkárnak mondhatom tollba, mintegy ezzel is bizonyítva azt, hogy egvszer-mászor megirt cikkeimet, ha nem írtam, de legtöbbszörre tollba mondtam. Nem is éppen utolsó embereknek. Mert hiszen elmondom nyíltan, hogy ujjaim már évek óta kissé meredtek s így már 1902. óta, mióta nem egy cikket tettem nevem alatt közzé, azokat mind diktáltam. Kezdetben a *Magyar Közélet* című folyóiratban megjelent cikksorozatát dr. *Berger* Imre, ma marcali ügyvéd tolla tette papírra, a *Pesti Hírlap*-ban pedig 1902-től 1906-ig megjelent több mint száz cikknek papírra tevője legnagyobb részben dr. *Légrády* Ottó volt, néhánynak pedig a felelős szerkesztő, dr. *Légrády* Imre. Egyes cikkeket *Zigány* Árpádnak, az utolsó négy évben a *Pesti Napló*-ban megjelent cikkeket pedig majdnem kivétel nélkül *Linder* György volt országgyűlési képviselőnek mondtam tollba. Egyszer-más-szor másoknak is vettem igénybe a szivességét, nem egyszer dr. *Sebestyén* József ügyvéd urnak is, akit azonban elesaptam — sértés ne legyen — ettől a diszes hivaltól, mert diktálásom közben jóakaratu megjegyzéseket szokott tenni, melyek szerzői hiuságot sértették. Dr. *Lederer* Sándor szivességét sohasem vettem igénybe.“

— *Lánczy Gyula* temetése. *Budapestről* jelentik: A politikai és a tudományos világ óriási részvéte mellett temették el *Lánczy* Gyula dr. egyetemi tanárt. A tudományos akadémia nagy küldöttséggel képviseltette magát, amelyet *Berzeviczy* Albert elnök vezetett. Megjelentek még *Wekerle* Sándor volt minisztere-nök, *Láng* Lajos továbbá a politikai tudományos és a pénzügyvilág előkelőségei. Három órakor kezdődött a szertartás. *Petri* Elek református lelkész beszéde után *Békési* Remig dr. egyetemi tanár bölcsészeti dékán mondott bucsuztatót. Az egyetemi énekharok gyászdala után a koporsót a kerepesi-uti temetőben helyezték el.

— *Peticiók a Kurian*. *Budapestről* jelentik: A Kuria ma hirdette ki a *Hegedüs* Lóránt sepsiszentgyörgyi képviselő mandátuma ellen beadott petíció dolgában határozatát. A Kuria öt állítólagos ígéretre vonatkozólag vizsgálatot rendelt el és a vizsgálattal a marosvásárhelyi táblát bizta meg.

A Szabadka I. kerületében megválasztott *Vojnich* Sándor ellen beadott petíció ügyében a Kuria határozatát január 28-án délben fogja kihirdetni.

— *Uti ruhában a király előtt*. Temesvármegye kiváló fiának, a tegnap hirtelen elhunyt *Ambrózy* Béla bárónak életéből eleveníti fel egy temesvári ujság a következő apróságot: Csak kevesen tudják, hogy *Ambrózy* Béla báró királyunk egyik legkedveltebb embere volt. Mikor 1884-ben ő Felső-Aradon résztvett a hadgyakorlatokon, az Aradon állomásozott huszártisztek löversenyt rendeztek a király tiszteletére. *Ambrózy* Béla báró elkészen érkezett a löversenyre, de alig hogy meglátta őt ő felsége, magához intette és az egész löverseny ideje alatt majdnem kizárólag vele beszélgetett. Az eset akkor nagy feltűnést keltett, annál is inkább, mert *Ambrózy* báró nem számítva erre a kitüntetésre, *uti ruhában ment ki a löversenyre*. Ő felsége egyébiránt több ízben látható jelét adta *Ambrózy* Béla báró iránti kegyének, midőn magas rendjelekkel tüntette ki.

— *Égő hajó*. *Budapestről* jelentik: Az óbudai téli kikötőben ma éjjel kevéssel éjfél előtt kigyulladt a dunagőzhajózási társaság *Irisz* nevű személyszállító hajója. A tűz a nagy szélben oly gyorsan terjedt, hogy minden oltási kísérlet kárba veszett. Emberéletben nem esett kár, de a hajó teljesen tönkrement. A tűz oka eddig ismeretlen.

— *Misko c botránya Miskolcra* jelentik: A rendőrséget a minap egy névtelen levél arra figyelmeztette, hogy nagyszabású leánykerítés folyik a városban és hogy az áldozatok közt miskolci jobb polgárok leányai is vannak. Egyidejűleg az egyik intézet igazgatója is kapott névtelen levelet, mely megnevezve az intézet egyik növendékét, azzal vádolta az illetőt, hogy éjjelente egy garni-szállóba jár. A rendőrség nyomozása sikerrel járt és ma letartóztatta *Kesztenbaum* Gyula ügynököt, a ki miskolci uraknak leányokat szállított pénzért és a leányokkal is a nekik adott pénzben megosztzkodott. — *Kesztenbaum* tagadott, de a leányok rábizonyítottak és ennek során kiszült az is, hogy *Kesztenbaum* az egyik intézet leány növendékére nagy előlegeket vett fel uraktól, hogy megszerzi nekik a leányt. A leányokat különben egy fiatal elvált asszony hozta össze a leánykereskedővel, aki aztán a továbbiak folyamán már közvetlenül érintkezett velük és azzal csavarta el a fejüket, különösen az iskolásleányt, hogy nagyon sok pénzre fognak szert tenni. A rendőrség a kerítő ügynököt, akiről különben kiderült, hogy már régóta folytatja üzemeit, letartóztatta és átkísérte az ügyészre. A leányok dolga most bogozódik. A városban az ügy érthető feltűnést és izgalmat kelt, mert a nőket általánosan ismerik és nem tudják, micsoda következményekkel fog járni a dolog.

— *Elzárják a vízvezetékét*. Következő sorok közlésére kerettünk föl: Van szerencsém az igen tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy f. hó 20-án este 9 órától reggel 5 óráig az utcai csőhálózat tisztítása miatt *Zrinyi*-, *Förny*-, *Rákóczi*-, *Hasszinger*-, *Cserzovits*-, *Sina*-, *Damjanich*-, *Alsómolnár*-, *Szent-Pál*-, *Halász-utca* és *Haltéren* a vízszolgáltatás szünetelni fog. Miért is felkérem az érdekelteket, hogy ezen időtartamra elegendő vízzel lássák el magukat. *Szathmáry* Károly, aradi vízvezetési művek zárgondnoka.

— **Házasság Auszterweil Géza** dr. aradi származású vegyész e hó 12-én, Párisban házasságot kötött dr. med. Heitz Julia Teréziával.

— **Öngyilkosság letartóztatás előtt.** Budapestről jelentik: Ma délben egy előkelő családból származó, de rossz utra tért fiatalember lett öngyilkossá a főposta épületében. *Gödöllei* Endrének hívják, huszonnégy-huszonöt éves volt mindössze, azonban csalásért és lopásokért már két évi fegyházbüntetést töltött ki *Vácott*. Nemrég szabadult ki, s nem tudta magát elhatározni, hogy tisztességes életet éljen. Az utóbbi időkben állandóan zsarolta családját, a *Gödölleiket* és családi titkok leleplezésével fenyegetőzött. Egy ideig adtak is neki pénzt, de amikor a napokban újból négyszáz koronát kért, feljelentést tettek ellene. A rendőrség kereste is *Gödölleiket*, s egy detektív ma délben abban a pillanatban tette vállára kezét, amikor a főposta poste restante osztályában egy nevére szóló levelet vett át. Amikor a fiatalember a detektívet megpillantotta maga mellett, kiszabadította magát a kezei közül balzsebéből browningot rántott elő és föbe lötte magát. *Azonnal meghalt.*

— **Halálozás.** Kiss Ferencné, született Szathmáry Anna 61 éves korában a mai napon meghalt. Temetése 20-án délután 3 órakor lesz Mikalákán.

— **A keszthelyi közjegyző gyilkosának véres tervei.** *Keszthelyről* táviratozzák: Tegnap délután három órakor óriási részvétel mellett temették el a tragikus sorsu királyi közjegyzőt. Temetésére sokan a környék legtávolabbi eső falvairól is eljöttek. Egyszerű parasztemberek és asszonyok, akiknek a megboldogult ügyesbajos dolgaikat szeretettel és lelkiismeretesen véggezte el. *Rómay Mihály* holttestét ma kísérték az utolsó útjára. Két leánya jött Sopronból Keszthelyre, a harmadik azonban a megrendítő hír hallatára megbetegedett és az orvosa tanácsára egy hétig az ágyat fogja őrizni.

A gyilkos rémes tette kivül, mint Keszthelyről jelentik — még több ember életének elpusztítását is tervbe vette. *Rómayt* közveszélyes embernek tartották. Egy izben a városi közgyűlésen is szóvá tették rabiátus viselkedését. Kétségtelen, hogy agybeteg volt. Néhány évvel ezelőtt Budapesten megvizsgáltatta magát *Moravcsik* tanárral, ki *agylueszt konstata*lt. Bizonyos, hogy *Rómay* örült volt. Midőn a gyilkosság színhelyéről távozott, oly hangosan monologizált, hogy többen hallhatták ezt a kijelentését:

— *Most még megölöm Schwarz doktort, Bölcst és Ilonát.*

Ez a szándéka komoly lehetett, mert *Schwarz Zsigmond* dr. ügyvéd házába be is akart menni, de az ajtót zárva találta. *Bölcs János* nyugalmazott főbíró sógora volt *Rómay*nak.

Lusztig József, egy 76 éves koresmáros azt állítja, hogy néki *Rómay* már hónapok előtt mondta, hogy *Lénárdot*, *Schwarz dr. t* és *Bölcst* meg fogja ölni. Ekkor ő figyelmeztette *Lénárdot*, de a közjegyző mosolyogva így szólt:

— Ugyan! Nem kell komolyan venni. Hiszen gyakran beszélek és néha billiárdozom is vele.

Hat éve *Rómay* apósát, *Geyschlägelt* is le akarta löni és már rá is fogta a revolvért. És e közveszélyes ember ártalmatlanná tételéről a hatóság nem gondoskodott.

Schwarz ügyvéd előadása szerint abban a hagyatéki ügyben, mely *Rómay*nak monomániájává lett, *Lénárd* a legnagyobb jóakaratot tanusította *Rómay*val szemben ki azonban minden más érdekelt megkárosításával jogtalan előnyöket akart.

— **Tizenhatszoros emberölés.** Nagyszabású bűnpört tárgyalt három napig a *nagybeeskeréki* törvényszék. *Kovács Sándor* droguistát és szolgáját *Kozlodacski Istvánt* tizenhat rendbeli gondatlanságból okozott emberöléssel vádolta az ügyészség. A droguista még a múlt év tavaszán kétszáz liter pálinkát szállított egy tótaradácsi halotti torra. — A mulatság utáni napon tizenkét ember meghalt és ugyanabban az időben két szomszédos községben is meghalt négy ember, akik szintén *Kovács*tól hozattak pálinkát. A droguista a tárgyaláson, melyet *Alföldi* törvényszéki elnök vezetett, ártatlannak mondta magát, mert ő a pálinkát egy megbízható cégtől vásárolt töményeszéből készítette. A szeszt a szolga dolgozta fel, a ki már évek óta készíti nála a pálinkát. A vegyész szakvélemény szerint a pálinkában metilalkohol volt és ez ölte meg a tótaradácsiakat.

— A pörbeszéd meghallgatása után késő éjjel hozta meg az ítéletet a törvényszék. A bíróság *Kovács Sándort* gondatlanságból okozott tizenhatrendbeli emberölés vétségében bűnösnek mondta ki s ezért *tizenhatször ötszáz korona fő és tizenhatször száz korona mellék-büntetésre, vagyis összesen 9600 kor.-ra ítélte.* A droguista szolgáját csak két rendbeli gondatlanságból okozott emberölés vétségében mondta ki bűnösnek a törvényszék és ezért kétszáz korona pénzbüntetésre ítélte. Az elítéltek, valamint az ügyész is, felebbeztek.

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban e hó 18-án a következő születéseket, halálozásokat és házasságot kötöttek jelentettek: *Született:* Szabó Mihály napszámossal Pál nevű fia. *Merfy Béla* József vasesztergályos segédnek Róza nevű leánya. *Teleki Márton* vasúti kalauznak Irén Zsófia nevű leánya. *Turi István* napszámossal Rozália nevű leánya. *Meghalt:* *Izsák Vasília* 97 éves. *Gál János* 4 napos. *Herli Zsuzsána* 62 éves. — **Házasság** nem fordult elő. — *Született* e hó 19-én: *Szerendán György* napszámossal Anna nevű leánya. *Barthos Domonkos* fa- és fémipariszkolai művezetőnek István nevű fia. *Molitorisz József* máv. mérnöknek Ervin nevű fia. *Meghalt* *Büchler Ignác* szobafestő 76 éves. *Kovács Ilona* 2 hónapos leány. *Gurzo Anna* 1 napos leány. *Miklós Ferenc* vasúti napszámossal 28 éves.

— **Francia likörök** legbiztosabb készítésére, — *hízilag* a likör aroma 1 üveg 60 fillér *Vojtek és Weisz*nál. :01

TARKASÁGOK.

Barcsay Domokos tréfái.

— Az új főrend. —

„A fejedelem” — mint a hogyan *Barcsay* Domokost a képviselőházban évekig nevezték — bevonult a méltóságos főrendek közé, hogy ott is vidám órákat varázsoljon a komor tanácskozásba. Egész kötetet lehetne írni azokról a tréfákról, a melyek a magyar képviselőházban *Barcsay*adák néven élnek még ma is.

A vidámságok közül megirtuk az alábbi néhány históriát abból az alkalomból, hogy a szabadelvű párt régi híres tagját a király főrendiházi taggá nevezte ki:

— Én nem tudom, hogy mit akarnak azzal a magyar vezényszóval — mondta egyszer *Barcsay* — Mintha bizony ez valami nagy vívmány volna a magyaroknak! Hiszen a német vezényszó sem ártott a magyarságnak semmit. Például a közös hadseregben, ahol a vezényszó német, így tanítja a tiszt a magyar legényt;

— Ide néz *Ópák!* Ha azt mondom neked, hogy „linkszur” hát akkor balra fordulj, az apád teremtesít!

Már most a honvédeknél viszont, ahol a vezényszó magyar, a tiszt így tanítja a sváb legényt:

— Tu, Michl! Wenn ich szak tir „Palra át”, tana ker tich linksz um! Haszt ferstand'n?

A politikai asztalnál *Irányi* Dániel emlékére volt szó. Egy képviselő ezt a krónikás adomát mondta róla:

— Valami együletet csinált az öreg, amelynek az volt a nemes célja, hogy megmentse a leányok veszendő erényét. Mert ilyen volt ő: a legnagyobb politikai viharokban is ráért az ilyen istenes dolgokra.

Az összes politikai hatalmasságokat bevonta a mozgalmába és annyira szerették, tisztelték az öreget, hogy mindenki szívesen állott kötélnek: ellenzéki, kormányparti egyaránt. Egyszer *Bánffy* Dezső bárót is nagyon megkérte, hogy jöjjön el egy gyűlésre. Az nagyot fog lendíteni a leányok erényén, ha egy *Bánffy* Dezső áll az oltalmára. *Bánffy* meg is ígérte szentül, hogy elmegy. A viláért sem akarta volna kikoszorózni *Irányit*, pedig hát ép e napon rengeteg sok dolga volt. Mielőtt elment, meg is mondta *Barcsay* Domokosnak:

— Kérlek alássan, majd egy félóra mulva hivass ki abból a gyűlésből, valami ürügy alatt. Majd találsz te ürügyet.

— Csak bízd rám, kegyelmes uram! Én ne találnék?

Bánffy tehát elment az ülésre és odaültették a diszhelyre, *Irányi* mellé. Egy félóráig nyugodtan tanácskozott arról, hogy miképpen lehetne megmenteni a leányok erényét. De aztán türelmetlenül nézte az óráját. Teringette, hátha elfelejtkezett róla *Barcsay*.

De nem felejtkezett el. Pontosan megérkezett, egyenesen odament *Bánffy*hoz és hangosan mondta:

— Kegyelmes uram, légy szíves abba hagyni egy kicsit a leánymentést... *A kapuban vár egy kis szőlke!*

Nagy volt az elragadtatás *Barcsay* egyik beszéde nyomán. Az egyik képviselő elragadtatva mondta:

— Tudod, édes fejedelmem, nekem nem is a tartalom tetszett leginkább a beszédedben, hanem a nyelvezet. Schasem hittem volna, amíg téged nem hallottalak, hogy a magyar nyelv ilyen hajlós, ilyen befejezett, ilyen finom.

Mezei Ernő, aki olyan hajthatatlan ellenzéki, hogy elvből opponál mindennek, közbeszóltott:

— Nagy sor az! Tudok én is úgy magyarul, mint *Barcsay*.

— A'mmán nem igaz! — mondta a fejedelem.

— Már miért nem?

— Azért, mert először is nem tudsz úgy, másodsor pedig nem is tudhatsz úgy magyarul, mint én!

— Hogy én nem tudok úgy?

— Bizony nem! Mert neked is csak egy eszed van, mint nekem. Csakhogy te több nyelvet tudsz azzal az egy eszeddel, én meg csak magyarul tudok. Ergó én nálam mégis csak több ész jut a magyar nyelvre, mint nálad.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradmegyei tűzoltószövetség, amely a múlt év augusztus 14-én alakult meg s elnökévé *Schill* József vármegyei főjegyzőt választotta meg, ma terjesztette be alapszabályait az alispáni hivatalhoz, a miniszteri jóváhagyás kieszközölése végett.

TÖRVENYKEZÉS

§ **A Molnár—Szécsi-ügy epilógusa.** Budapestről jelentik: A nagy port felvert ügy epilógusa képen a pestvidéki ügyészség *Molnár* Ferenc és *Szécsi* Illés ellen párviadal vétsége, a segéd *Baracs* Marcel, *Alapy* Henrik, *Beck* Károly dr. és *Mester* Sándor ellen párviadalra való kihívás vétsége miatt megindította az eljárását. A tárgyalást január 31-én fogják megtartani a pestvidéki törvényszéken.

Az Emulsió vétele-
nél a SCOTT-féle or-
vosi védjegyét — a
halas — kérjük fi-
gyelmbe venni.
Utászatoktól óv. ked-
junk

Fejlődésben

levő leánykájának, vagy fiacs-
kájának haladéktalanul adjon
SCOTT-féle Emulsió-t. Meglátja
gyöngeségük rohamosan elma-
rad, meg-rősödni k s élénkeb-
bek és v. dāmabbak lesznek. Az
a csukamájolaj, amelyet a
SCOTT-féle Emulsió tartalmaz,
a legúsztaob és leghatékonyabb.
A visszatetsző iznek nyoma
sincs és nem terheli meg a
gyomrot. Ezt az eredményt a
páratlan SCOTT-féle eljárás ál-
tal értük el. De tovább me-
gyünk. A

SCOTT-féle Emulsió-t

orvosok és betegek egyaránt sokkal hatékonyabb-
nak ismerik el, mint a közönséges csukamáj-
olajat. Próbálja meg és biztosan meg lesz elé-
gedve. Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 f. Kap-
ható minden gyógyszerárban. 6667

MULATSÁGOK.

(=) **Herczeg Ferenc a nőgyelet tea-zsurján.**
Az aradi polgári jótékony nőgyeletnek vásár-
napi teája iránt, melyen **Herczeg Ferenc** olvas
fel, város- és megyeszerte rendkívüli érdeklő-
dés mutatkozik. Minthogy az egyesület előze-
tesen jegyeket nem árusít és nehogy az utolsó
pillanatban a pénztárnál torlódás legyen, a
jegykiadás akadálytalan lebonyolítása céljából,
a pénztárt már **négy óraker** nyitják ki. A
rendezés felkéri mindazokat, akik az illusztris
felolvasó tiszteletére az este 9 óraker rende-
zendő bankett aláírási iverket kaptak, szives-
kedjenek holnap, **péntek déli tizenkét óráig**
Lócs Rezső tanácsnokhoz beküldeni. A **Ma-
resch Gyula, Kerpel Izsó, ifj. Klein Mór** üz-
letében kitett nyilvános iverke ugyanesak pén-
tek déli 12 óráig lehet előjegyezni.

(=) **Kaszinóból.** Az idei farsangi szezon-
nak bizonyára egyik legfényesebb mulatsága
lesz a Kaszinó-bál. A Kaszinó-egylet flatalsága
elhatározta ugyanis, hogy febr. 18-án a Köz-
ponti-szállóban zártkörű tánemulatságot rendez
Capdebo Géza elnök nyugalmazott tábornok
védnöksége alatt. Arad város és a vármegye
legelőkelőbb köreiben máris nagy érdeklődés
nyilvánul meg a bál iránt, amelynek sikere ér-
dekében a Kaszinó flatalsága szorgalmasan mun-
kálkodik.

(=) **A román nőgyelet zsurja.** Kitűnően si-
került intim műsoros előadással egybekötött
zsurt rendezett ma délután öt óraker az aradi
román nőgyelet. A **Fehér Kereszt** nagy terme ez
alkalomra egészen megtelt közönséggel. A műsort
Vilic Hortenzia zongorajátéka nyitotta meg. Egy
Moskovsky valcert és nemzeti dalt adott elő biz-
tos technikával művészi előadásban. **Boau Ma-
rilina Radulesku Eliade** Repülés c. legendáját
adta elő művésziesen. **Cioran Florica** a **Carmen**
c. operából egy részletet és dalokat énekelt a
közönség élénk tetszése mellett; **Chean Con-
stantin** pedig **Ki az a Nuham** c. humoros sza-
valatával neveltette meg a közönséget. Befeje-
zésül tizenegy román nemzeti ruhás bájos fiat-
tal leány román nemzeti táncokat járt olyan

tetszés mellett, hogy ráadást is kellett adniok.
A táncok szereplői a következők voltak: **Bur-
den Anrica, Crisán Florica, Dimitriescu Livia,**
Pop C. Anikuea, Pop Georgina, Popoviei Angela,
Radován Angela, Suciú Stela, Trailescu Marioura,
Ursu Vioriea és Vatan Livia.

(=) **Román jelmezestély.** Az aradi román in-
telligencia február 9-én nagyszabású jelmez-
estélyt rendez a **Fehér Kereszt** szállóban. A
rendezőbizottság élén az aradi legelőkelőbb ro-
mán hölgyek állanak.

(=) **Az Aradi M. Kir. Posta- és Távirda-
attisztek és Szolgák özvegyeiket, árváikat segítő**
és temetkezési egyesületük javára február hó
1-én, este 8 óraker a „**Gambrinus**” vendéglő
éttermében jótékonycélu zártkörű tánevigalmat
rendeznek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

= **Az aradi m. kir. gazdasági felügyelőség**
hivatalát **Petőfi utca 7. szám alól Verbőczy-utca**
2. szám alá az aradvármegyei gazdasági egye-
sület székházába tette át.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, január 19

Amerika ¼-el olcsóbb. Kínálat, vételkődv korlátolt,
5 ezer mm. 5 fillérrel drágább.

Az árak 50 kőőnkénti számítva:

	Déli záriat	2 órai záriat
Eusa 1911. ápríliser 11.25—11.26	11.24—11.25	
Ura 1911. májusra 11.12—11.13	11.11—11.12	
Buza 1911. októberre 10.69—10.70	10.66—10.67	
Rozs 1911. ápríliser 8.10—8.11	8.10—8.11	
Rozs 1911. októberre 7.90—7.91	7.89—7.90	
Tengeri 1911. májusra 5.71—5.72	5.70—5.71	
Zab 1911. ápríliser 8.68—8.69	8.68—8.69	

Budapesti értéktőzsde. (Táv. jelentés)

— Jan. 19. —

Magyar aranyjárdék 4%	111.60
Magyar koronajárdék 4%	12.—
Magyar koronajárdék 3 ¼ %	84.25
Magy. földteherm. kötvény 4%	92.50
Horrát-aszalon földteherm. kötv. ny	94.—
Magyar nyerelemőnyorsorogy kölcsön	236.—
Tiszasszab. és szegedi sorajegy kölcsön	155.—
Östörak járdék papírban	93.25
Östörak járdék szűtthe	9.025
Östörak járdék aranyban	116.10
Östörak koronajárdék 4%	93.10
1860. évi östörak állam sorajegy	165.—
Östörak-magyar bank részvény	18.90
Magyar hitelbank-részvény	872.25
Östörak hitelintézet részvény	819.—
Östör-magy. Államvasuti részvény	750.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.2
Német birodalmi márka	117.37 ½
London vista	240.12 ½
Páris vista	94.97 ½
Márkás arany	25.49

Felölés szerkesztő
BOLGÁR LAJOS

NEMZETI SZINHÁZ.

Péntek, 1911. január hó 20 án:

A) bérlet. Itt először: A) bérlet.

Sárga lióiom.

Vidéki történet 3 felvonásban. Irta: **Biró Lajos.** Rendező:
Keszler Ede.

SZEMÉLYEK:

A nagy terecgy Beregi S.	Dr. Percsev Keszler Ede.
Thurzó Vik o. Deily Lajos.	J. dit, a huga Harmath J.
Hérea Mazor P.	Dr. Asztalos Vass Jenő.
Ill shazy Laditszlay J.	Bokor Adolf Polgár S.
Bosorczy Helt. i J-nő.	Z itko. ies Kulcsár L.
Katoiuay Herold E.	Rád János Varnal Jenő.

Kezdete este 7 és fél óraker.

URANIA

mozgófénykép színház.

Műsor 1911. jan. 20-án, péntek:

(Báró **Simony-uroa** 1. szám, Szabadeg-tér mellett.)

1. Apa és fia. — 2. Szőlőtermelés. Természet után. — 3. Karacsony a háztetőn. Humoros. — 4. Alatri. Látványos-
ság. — 5. A riportar. Dráma. — 6. Kirándulás akadá-
lyokkal. Humoros. — 7. Zaira. Dráma. — 8. A tot-
c-inálta doktor. Mo liere klasszikus vigjátéka a Comedie
francoise művészi előadásán — 9. Hegyszakadékok
Látványos.

Előadások d. u. 5 ératól kezdve.

Az előadások tartama 1 é. fél óra.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadásokon a cs. és kir. 33 gyalogezred zenekara
játszik. — Cukrázda

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fillér, III. hely 60
fillér, IV. hely 40 fillér, V. hely 20 fillér.

Előkezesületben 1911. január hó 23., 24. és 25-én
Udvari képek.

Épizódok: Öfelsége **Ferenc József, Vilmos császár, Fe-
renc Ferdinánd trónörökös és József főherceg** életéből.

APOLLÓ SZINHÁZ

az **Andrássy-téri** új **Lloyd-palotában.**

Urania Magyar Tudományos Színház aradi színpadja.

Műsor: Ma pénteken 1911. január 20-án

1. A kikapás inte nátus. Humoros. — 2. Az est hang-
lata. Természetutáni felvétel. — 3. A béka anyalkái.
Dráma. — 4. Mozgófénykép-újtság. A hét eseményei mo-
zóképekben. Az Apollo-színház állandó műsordarabja.
— 5. Express-házasság. Komikus felvétel. — 6. A kari-
hagói rabzsolga. Klasszikus dráma. 7. Robinetti szin-
darabot tanul. Böhözat.

Helyárak: Páholy üléseként 1 kor. Zárts ék 1 kor.
I-ső hely 80 fill., II-ik hely 6 fill., III-ik hely 40 fill.,
IV. hely 20 fill.

Az előadások délután 5 óraker kezdődnek.

A hölgyek kéremnek a nézőtérben kalap nélkül megjelenni.

Az előadásokon határozottan játszik.

NYILTTER

Kávés tea

Kivonat **KOTÁNYI JÁNOS** árjegyzékéből:

Nyers kávé:

Jamaika ½ kg.	K 1.50
Portorico ½ kg.	K 1.70
Cuba ½ kg.	K 1.70
Arany jáva ½ kg.	K 1.70

Pörkölt kávé:

Saját villanyerőre berendezett gőzkávépörköldémből

Jó minőségű ½ kg.	K. 1.70
Finom minőségű ½ kg.	K. 2.—
Legfinomabb keverék (Cuba, Arany, Menádó, Mocca) ½ kg.	K. 2.40

Tea:

Törmelék-tea ½ kg.	K. 2.50
Congó-tea ½ kg.	K. 3.—
Családi keverék ½ kg.	K. 5.—
Legfinomabb Király-tea ½ kg.	K. 6.—
Ceylon-tea a legerősebb zamatu ½ kg.	K. 6.—
Kitűnő teasütemény-keverék ½ kg.	K. 0.75

Rum:

1 liter családi tearum	K. 1.70
1 liter finom braziliai rum	K. 2.20
1 üveg ¼ liter finom jamaicai rum	K. 3.30

A világ- **Kotányi-paprika** eredeti do-
bzokban

Kotányi János

kávé- és tea-nagykereskedő.

Szeged, Budapest Bécs, Berlin, Abbázia,

ARAD,

Jozsef főherceg út 3. sz., az „Arad Csa-nádi Gaz-
dasági Takarékpénztár” épületében.

HOL kapható a leg-
jobb és legolcsóbb

Poros **Kőszén**

Koksz

Faszén

és aprított **Tüzifa**

4095

házhöz szállítva:

ALTMANN EDÉNÉL

Wesselényi-utca 48.

Telefon szám 46.

Telefon szám 46.

Minden drágul!

hangzik a házi asszonyok körében, egyedül a

HUNGÁRIA RUM

nem lett drágább, habár annak jó-ságával egy hasonló árbeli Rum sem versenyezhet.

1 literes üveggel 2 kor.

fél

Egyedüli raktár

Vojtek és Weisz

drogueria és parfumeria nagykereskedése

ARADON. ARADON

Telefon 410.

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelő

Arad, Batthyány-u. 13.

Van szerencsém a t szőlőbirtókos urak szives tudomására hozni, hogy ez évtől mésemből nagymenyiségű kiváló szép fajtisza, dua gyökérzetű bor és ceamegefaju

szőlőoltvány

ugyszintén szőlők pótlására kiválóan alkalmas 1 és 2 éves gyökeros Riparia Portalis szőlővessző kerül eladásra mérsékelt árak mellett. Bővebb felvilágosítással és árajánlattal szivesen szolgál.

4101 Winkler József, Arad, Batthyány-u. 13.

69-1911.

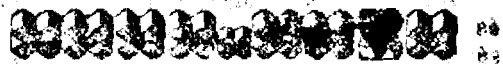
Hirdetmény.

Az 1910. évi december hónapban engedélyezett Italmérések várható forgalmáról az aradi m. kir. pénzügyőri biztosság által küldött összeirási jegyzék 5 drb. ívét az állami jövedékről szóló 1899. évi XXV. t. c. 17 §-a és az erre vonatkozó utasítás 17. §-a értelmében 1911. évi január hó 17-től számítható 8 napra a városi fogyasztási adófelügyelősnél közszemlére azzal tesszük ki, hogy azokat az érdekeltek, névszerint Schmidt Miklósné,

Barna Kálmáné, Jancsár Miklós, Egető Jánosné, Szécsi Pál, kik italméresi engedélyt kaptak, nemcsak megtekinthetik, hanem az azokban kinttettett forgalmi adatokra nézve úgy nevezettek, mint az aradi kereskedelmi testület és az ipartestület is nyújthatnak be a fentebb jeizett idő alatt a városi fogyasztási adófelügyelősnél észrevételeket.

Arad, 1911. évi január hó 18.

A városi tanács.

Alkalmi vételek és eladások

Ékszer-áruházaiban

Arad, Magyar utca 10. sz. 10. sz. 10. sz.

Deutsch Izidor

Arad, Magyar utca 10. sz. 10. sz. 10. sz.

Zálogcédlak

Arad, Magyar utca 10. sz. 10. sz. 10. sz.

TELEFON 433.

A farsangra ajánljuk

Kitűnően berendezett nyomdánkat

Névjegyek,

Báli meghívók,

Esküvési meghívók,

Eljegyzési értesítők,

Üzleti nyomtatványok,

Művek,

Könyvek stb. stb. stb.

Gondos és pontos kiállításban, méltányos árban készíttetnek.

Szives megrendelést kér: **Aradi Nyomda R. T.**

Reklám nélkül is Lovas Károly lakás- és ablak- tisztítónak

mindenki tudja, hogy porszívó-gépje van, hogy telefon-száma 789.,
hogy Mihály-utca 86b. szám alatt lakik.

858

2101-910.

Hirdetmény.

Az országos gazdasági munkás és családsegély pénztár igazgatóságának 25-910. sz. megkeresésére közhírré tesszük, hogy az 1907. XIX. t. cz. 3. §-a a géptulajdonosokat kártérítési felelősség mellett kötelezi, hogy az összes gazdasági gépek mellett alkalmazott összes munkásokat, ideértve a gépészt is, pénztárunknál baleset ellen biztosítsák. Ez a felelősség még abban az esetben is a géptulajdonost terheli, ha akár valamenyi gépmunkást, akár azoknak csak egy részét is nem a géptulajdonos, hanem a cséplető gazda állítja a géphez.

2. A gépmunkásokat vagy úgy lehet biztosítani, hogy a rendkívül tagok sorába névszerint beiratják, vagy úgy, hogy a munkások neveit meg nem jelölik s általában biztosítják azokat, a kik az illető gépmunkát végzik.

Az a gépmunkás, a ki a rendkívül tagok sorában van biztosítva, akkor is segélyre jogosult, ha a gépmunkát abban hagyja és másutt éri baleset. De abban az esetben azt az új munkást, a ki őt a gépmunkában felváltja, újból kell biztosítani, mert itt mindig a személy van biztosítva.

3. Az a gépmunkás ellenben, a ki általában van biztosítva, akkor, ha nem a biztosított gépmunkánál éri baleset, segélyt nem kap, de viszont azt az új munkást a ki őt a gépmunkánál felváltja, nem kell újból biztosítani, mert itt mindig a foglalkozás van biztosítva.

A gépmunkások biztosítását nem lehet úgy eszközölni, hogy azoknak csak egy része, például csak a kévedógatók biztosítottak nevék megjelölése nélkül, más része pedig nevék megjelölésével a rendkívül tagok sorában, hanem vagy az illető gép mellett dolgozó összes munkásokat, ideértve a gépészt is, együttvéve általában biztosítja, vagy pedig mindannyiukat külön-külön nevék megjelölésével a rendkívül tagok sorába.

4. Azok a géptulajdonosok, a kik a gépmunkások kötelező biztosítását azok nevének megjelölése nélkül ohajtják eszközölni, erre vonatkozó és Dr. Angel István városi I. aljegyző tb. főjegyző mint hatósági megbízottnál ingyen kapható nyomtatvány mintán nyilatkozataikat s egyidejűleg a megfelelő biztosítási díjat az országos gazdasági munkás és családsegély-pénztár igazgatóságához (Budapest) lehetőleg mielőbb terjesszék fel,

mert a ki korábban eszközölte a biztosítást, több díjat úgy sem fizet, ellenben a mellett, hogy a biztosításra vonatkozó jogát tovább élvezzi, kétségkívül előnyös reá nézve, ha a gépmunka tényleges megkezdése idején nem kell sietnie a biztosítással, mert annak gondját már idejekorán elvetette.

5. Minden gazdasági gépberendezést (cséplőgép, szecskavágógép, fűrészelő, darálógép stb.) külön-külön rovatába a nyilatkozatra kell bevezetni és külön-külön kell a biztosítási díjak megfelelő teljes összegét megfizetni, még az esetben is, ha a különböző gazdasági gépek mozgásba hozatalára ugyanazon mozgóerő szolgál, mert nem az erőt szolgáltató gép képezi a biztosítás tárgyát, hanem a munkát végző gazdasági gép. Egy gazdasági gépberendezést az illető (munkát végző) gép, a mozgásra szolgáló (az erőt szolgáltató) mozgonnyal együtt képez.

A városi tanács.

A most alakult Csermő és Vidéke Takarékpénztár rtg. pályázatot hirdet a titkár-könyvelői állásra.

Pályázhatnak oly felső kereskedelmi iskolát végzett, hadkötelezettségüknek eleget tett, önálló mérlegképes tisztviselők, akik az összes pénzügyi teendőikben teljesen jártasak, pénzügyi tevékenéi hosszabb ideig működtek és önálló vezetőképességgel bírnak. A kik románul beszélnek előnyben részesülnek. A javadalmazás egyelőre 3000 korona és az alapszabályszerű jutalék. Az okmány-másolatokkal felszerelt és sajátkezűleg írt pályázati kérvények 1911. február hó 20 ig nyújtandók be Dr. Sebestyén József borsosjenői ügyvédhez. — A megválasztott állását lehetőleg azonnal elfoglalni tartozik. 378

243-911. ki. sz.

Tótvárad körjegyzőségétől.

Pályázat.

Segédjegyzővé történt megválasztás következtében az egyik irnoki állás üresedésben van.

Ezen állás 800 korona évi fizetés, végrehajtások alkalmával 4 korona napidíjjal van dotálva, az illető irnok magánjövedelemből is részesítetik. Ha önállóan dolgozhat és szorgalma, példás erkölce által érdemessé teszi magát, fizetése 1000 koronára fog felemeltetni.

Az állás azonnal elfoglalható.

Felhivatnak pályázók, hogy vagy szem lyesen jelenjenek meg, magukkal hozván eredeti okmányukat, vagy kérésüket eredeti okmányokkal felszerelve, hozzám folyó hó 28-ig nyújtásuk be.

Tótvárad, 1911 január 18.

Tomuczka Vazul,

körjegyző.

365

Gyermekek és felnőttek által

egyaránt kedvelt friss és kellemes ízű **Hajós-léle**

Caukamájolaj

most érkezett meg. E fontos és nagy táperejű szer kitűnő hatásának bizonyult mindentféle légzőszervi bajoknál, köhögéskor, fejlődésben visszamaradt gyermekeknél, stb. stb. 491

Ára egy üvegnek 2 korona.

Fagydagaganatok

elmulasztására, fagyviszketegség biztos megszüntetésére legjobb szer a „Frigin.”

Ára egy üvegnek ecsettel és utasítással 70 fillér.

Legjobb fekete

Hajfestő

a „MELOGEN”. Egy pár perc alatt bármely haját vagy bajuszt a legszebb állandó fekete színre lehet festeni anélkül, hogy a színt le lehetne mosni. Ára 2 korona.

Kitűnő amerikai „NITER” 6 darab egy eredeti fémdobozban 2 gummi 2 korona.

Fenti szerek kaphatók az egyedüli készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában ARAD, Andrassy-tér 22. sz. a megyeházzal szembe. —

Uj! Aradon még nem létezett!

Gyorstalpaló vállalat

a Forray-utcában (gróf Nádasdy-palota) MEGNYILT.

Uj!

Ára i

Férfi cipőtalp és sarok csak 2 K. 40 f.

Női csak " " " 2 K. — f.

Gyermekek csak " " " 1 K. 60 f.

4538

Szíves partfogást kér

SZABOLCSI FARKAS.

ATLANTIKA

egyedüli

KÁVÉ ÉS TEA

speciális üzlet.

Mi a titka

annak, hogy a ki ma Aradon jó kávé és teát akar, csakis itt vásárolja e cikkeket. 171

1. Kifogástalan jó minőségű áru.
2. Szakszerű tiszta kezelés.
3. Fűszer és egyéb szagoktól mentes.
4. Minden órában friss pörkölés

villany-üzemű pörkölőn.

ARAD, Andrassy-tér 20.
Szemben a vármegyeházzal.

Városi és megyei telefon 609.

36—1911. kib.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága ezennel közhírré teszi, hogy a m. kir. kereskedelmiügyi miniszterium a villamos üzemre átalakítandó Arad hegyaljai h. é. motoros vasut közigazgatási bejárásának dr. Halászy László miniszteri osztálytanácsos ur vezetése alatt leendő megtartását elrendelte és az eljárás megkezdésének idejéül folyó évi január hó 25-ik napjának d. e. 9 óráját összejöveteli helyül pedig a városház ténácstermet tűzte ki

Miről az érdekelt magánfelek azzal értesítettek, hogy a bejárás magukat megfelelően képviselhetik.

Arad, 1911. január hó 17.

A városi közigazgatási bizottság.

Egy, az adóügyi teendőkben jártas

egyén

azonnal alkalmazást nyerhet Világos község jegyzői irodájában. Utólagos havi részletekben nyerdő évi 1000 korona fizetés mellett.

Világos, 1911. január 18.

Stéger Vendel,

374

jegyző.

Hirdetmény.

A dévai kir. törvényszék, mint esőbíróóság 14615/1910. P. sz. vég ése folytán eladatik Brádon vagyombukott Zimmermann Hersch brádi volt kereskedő üzleti helyiségnek berendezése és bútora, u. m. bolti állványok, áruasztalok, kassza, stb., mely a c. ödeletár 279. tétszám alatti becű szerint 500 korona becsértékkel lett felvéve 800 korona beszerzési árral. Értelmezhetni hétköznapiokon 1911. január 27 ig Brádon. Dr. Papp János ügyvéd esődtömeggondnok ügyvédi irodájában naponta d. u. 2—4 óra között.

Dr. Papp János

ügyvéd, esődtömeggondnok.

371

Minden

előfizetőnk, hirdetőnk, avagy nyomtatvány megrendelőnk

ingyen

kapja meg, ha írásban kéri, gyönyörű nagy **fali naptárunkat.**

Tisztelettel
az „Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Zálogházból

kiváltott arany, ezüst- és gyémánt-árakat vesz és elad. **Farkas Streicher** Arad, Tököly-tér 1. 2974

Üzlethelyiség

a Radnai-ut és Széltutca sarkán vegyeskereskedés részére kiadó. Bővebbet a Leiningen-utcai 7a. alatti üzletben. 356

Keresek

azonnali belépésre egy idősebb és egy fiatalabb ügyes segédet, akik vas-, fűszer- és rövidáruban jártasak és bírják a magyar és román nyelvet. Igényüket jelölve ajánlataikat Berkovits Hermann, Brád küldjék. 359

Legujabb festőminták.

Társó fatárgyak festésre, égetésre, lámpaernyők, virágcsereptokok, vitragepapírok. Asztaldiszítésre alkalmas futók és asztalkendők. Legujabb divatlapok, Tolnai Világlapja raktáron. **Krausz Paulin**, Színházépület. 234

Szalkai Arminné

himző és fehérneművállalata Arad, Waitzer János-u. 13.

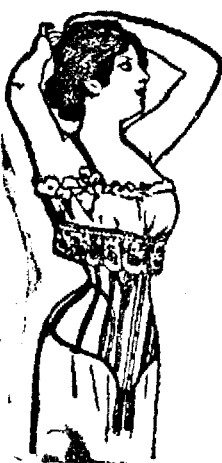
Női, férfi és gyermek kelenyék készítése rövid idő alatt a legfinomabb hozzávalókkal, elsőrendű kivitelben készülnek. 4091

Uri leányok fehérnemű varráshoz és himzéshez oktatásra fölvetetnek.

Valódi francia mellfűzők különlegességek kizárólagos raktára **Varga D. Dani**

Arad, Andrási tér 20. Fűzőkhöz külön próbaterem. Ernyő különlegességeken dus választék. Javítások és vilányernyő készítése elfogadtnak. Városi és megyei telefon 808.

Két erős szállítókoszt, esetleg használtat keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 372

Egy fővárosi szeszbizományi cég Arad, Csanád- és Hunyadmegyék részére jutalékos képviselőt keres. 368

Egy sa'on garnitúra, arany asztalka és con ol helyszűke miatt eladó. Megtekinthető: Petőfi utca 11. I. 2. ajtó. 369

Koffmann Sándor Arad, (színház-épület) Női- és leányfelöltők és télikabátok a legujjába kivitelben érkeztek! Versenyen kívüli árak! 4268

Permetező javítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalmazott **Borszivattyúk** és hozzá való legjobb minőségű gummi csövek legolcsóbb gyári árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, a szőlő magvak, héjak és egyéb tisztatlanságok azonnal továbbbittatnak, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működésért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Solyó szelepekkel. Közégeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgálatot, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás), hozzá való országos egységes csavarok és a legjobb minőségű belül

Hönig-Ottó m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő és szivattyu készítő. 351 Arad, Rákóczi-utca 27. sz

Aki a Révai Nagy Lexikonát megvenni óhajtja, attól átveszem a már elavult Pallas Lexikont. A Révai Lexikont részletfizetésre is szállítom. — Veszek legmagasabb árban egész könyvtárakat és hangjegyeket, 100,000 kötetes kölcsönkönyvtár és 30,000 kötetes zenemű-kölcsönző intézet. üzleti könyvek gyári raktára. Kerpel Izsó könyv- és papirkereskedése, Aradon. 4071

88068. szám. I. B.-I.

Tölgy és más fatemű műfa, valamint tűzifa eladása mészkőbánya és mészkemenczék bérletével.

A lippai m. kir. főerdőhivatal kerületéhez tartozó dörgösi m. kir. erdő-gondnokság B. gazdasági osztályában fekvő lalasincai és zabálcai, összesen 322.30 kataszteri holdnyi kiterjedésű 1909—1913. évi azaz öt évi vágások területén, lövön felbecsült tölgy, szil, juhar, hárs, cser és bükk fanemekből álló faállományok, valamint a kincstári erdészet által termelt s a berzovai és soborsini kincstári faraktárakban áradandó kész selejte tűzifának értékesítése s a lalasincai kincstári mészkőbányának és mészkemenczéknek az 1911 évi május hó 1-től kezdődő 5 évi bér tartamra leendő bérbeadása iránt nyilvános írásbeli versenytárgyalás tartatik. A zárt írásbeli ajánlatok 1911. évi február hó 14-ike délutáni 5 óráig nyújtan-dók be a lippai m. kir. főerdőhivatalnál, ahol is azok 1911. évi február hó 15-én dél-előtt 10 órakor fognak nyilvánosan felbontatni. Bánatpenz 20.000 korona. Kiküldési ár: 1. A lalasincai és zabálcai összesen 322.30 kat. hold vágások faállományaért 338415 korona. 2. A berzovai és soborsini faraktárban évente legfeljebb 10,000 ürméternyi mennyiségben átveendő vegyes selejtes tűzifára ürméterenként 4 korona. 3. A lalasincai mészkőbánya és mészkemenczék bérletére egy évi haszonbérösszegként 10000 korona. Ajánlatok ugy az elálandó fatömegre, mint a mészkőbánya és mészkemenczék bérletére csak's együttesen, a felülgéreték pedig az összes kiküldési árakra (beleértve a bérösszeget is) egyformán vonatkoztatva ugyanegy százalékban teendők, amely százalék az ajánlatban ugy számmal, mint szóval világosan kiirandó. A terület szerinti eladás tárgyat képező faállományok fatömegbecsülési eredményeinek összesített adatairól szóló és kötelezettség nélküli tájékoztató jegyzék a lippai főerdőhivatalnál megtekinthető. Általános árverési és részletes szerződési feltételek, ajánlati űrlap és boricékkal együtt a lippai m. kir. főerdőhivattól 1911. január hó 5-től kezdve megszerzhetők. Budapest, 1910. évi december hóban. 370.

A m. kir. földmivelésügyi Minister.

MALEK D.

ANGOL URI-SZABÓ ÉS KATONAI EGYENRUHAZATI MŰTERME ANDRÁSSY-TÉR 5. SZÁM. LLOYD-PALOTA.

Legizlésebb ruhák remek szabással jutányos árban készítettnek.

Állandó nagy raktár elsőrendű minőségű bel- és külföldiszövetekben. 3291

Vidéki meghívásra bármikor készséggel személyesen megyek.

Őszi és téli angol divatszövet ujdonságok óriási választékban megérkeztek.

Előnyös feltételek. **Dijmentes vasalás!**